

ESTRUCTURAS EMPRESARIAIS NO MARISQUEO INTERMAREAL

Iago SANTOS CASTROVIEJO

EUEE. Universidade de Vigo.

SUMARIO:

Utilízase un cuestionario aberto respostado polos dirixentes de cinco entidades acuícolas-marisqueiras para propoñer liñamentos dunha política orientada a anova-la base empresarial da acuicultura do marisco.

SUMARIO:

Se utiliza un cuestionario aberto respondido por los dirigentes de cinco entidades acuícolas-marisqueiras para proponer los lineamientos de una política orientada a renovar la base empresarial de la acuicultura del marisco.

SUMMARY: An open questionnaire, answered by the managers of five aquaculture-shellfishing entities, is used to propose the outlines of a policy orientated towards the renewing of the managerial basis of the aquaculture of shellfish.

1. Metodoloxía e información primaria¹

Este estudio foi feito a través dun cuestionario realizado entre 6 entidades acuícola-marisqueiras, con un total de 9 entrevistas. As entrevistas foron feitas en profundidade, de duración media de 2.30 a 3 horas, cun cuestionario aberto e respondido habitualmente polo responsable da entidade acuícola-marisqueira (presidente, xerente ou patrón maior), onde se trataba de determinar, en primeiro lugar, medicións obxectivas de rendemento e de xestión; en segundo lugar aproximacións ó estado de desenvolvemento empresarial, ó estilo de orientación finalista da entidade e ás posibilidades e limitacións para atinxiren a misión empresarial de abordaren o cultivo mariño; e por fin, en terceiro lugar, obtermos unhas referencias que nos proporcionasen claves interpretativas sobre o estado de opinión e puntos de vista sobre os procesos implicados.

1.- Agradezo a don Carmelo Rodríguez Padín o aporte de numerosa documentación dispersa e dossier de prensa; a don Antonio Álvarez Santos e a don Manuel Pizcueta Barreiro as axudas nas medicións topográficas, e moi especialmente a tódolos entrevistados, responsables das entidades correspondentes, a súa aberta colaboración e a súa paciencia.

Para estas medicións apareceron os seguintes problemas: a) habería que delimitar ou estimar directamente as superficies intermareais en case tódolos casos; b) habería que estimar as fraccións da produción que corresponden a esa franxa intermareal, cando case todas as entidades extraen conxuntamente das zonas inter e inframareais; c) os datos terían que ser estimados polos responsables das entidades, o que pode introducir sesgos, e polo tanto, en moitos casos habería que proceder a cerciorarse de que os datos eran referencias aceptables, ou cando menos, que poderían ser comprobados, o que requiría bastante información adicional.

Delimitar a franxa intermareal da inframareal, e dos rendementos relativos á franxa intermareal presenta problemas, xa que estes datos non sempre están separados nas contas. Tamén aparecen dificultades pola ocultación de datos e mais polas formas de extracción "por fóra" das entidades, sexa porque o total declarado é inferior ó vendido, sexa porque se extrae na superficie correspondente á entidade pero non pasa por lonxa, sexa porque o marisco comercializado extráese noutros lugares. A súa importancia para o estudo é clara: as respostas á totalidade do cuestionario terían que se referir a estas medicións, xa que a resposta positiva, por exemplo a tódalas cuestións relativas á xestión, ós resultados, á forma organizativa e xurídica adoptada, etc. hai que contrastalas, para a súa valoración, coas medicións desa capacidade de dirección e organización.

As enquisas foron realizadas entre o día 26.XII.96 e o día 11.IV.97 e a revisión polos entrevistados ata o 20 de maio. Foron dirixidas ás seguintes entidades e persoas:

- Cooperativa Ría de Arousa, don Xosé Manuel Fernández Outeiral.
- OPP-20, don Manuel Lojo Nieto.
- Agrupación de Mariscadoras de Moaña, dona Alicia Rodríguez.
- Confraría de Carril, don Ventura Vidal Longa.
- Don Xosé Lois Durán (ex-xerente da OPP-38).
- Agrupación de Produtores de Parques de Cultivo de Carril, don Xosé Luís Villanueva.

Estas entidades e persoas foron escollidas así por consideralas suficientemente representativas, tanto das formas organizativas e xurídicas do marisqueo / acuicultura intermareal, como por seren as de maior interese en resultados. Ademais, os datos fornecidos por estas entidades son máis fiables por contaren con aproximacións cantitativas á súa produción real.

Podemos dicir que o estudo é representativo do sector, xa que a pesar da ausencia das formas tipicamente mercantís (que en Galicia non cultivan as praias), as entidades que aquí se recollen están nun estadio de organización e desempeño empresarial, social e tecnolóxico en xeral superior.

Por seren os cuestionarios respostados polos responsables das entidades, están suxeitos a tódalas reservas razoables habituais sobre a veracidade, exac-

titude e tendenciosidade dos datos. Polo tanto, deben ser lidos conforme a estas limitacións. Sen embargo, a aproximación á realidade que permiten resulta bastante satisfactoria, sobre todo tendo en conta que, tanto pola natureza deste estudio como pola imposibilidade dunha total precisión, aquí teremos cumprida a nosa misión se damos pousado as cuestións chave.

Unha maior exactitude sobre unha serie tan ampla de problemas requiriría dende empezar por estudos topográficos (bastante complexos) máis precisos, coñecer con algo de exactitude cales son as zonas adxudicadas en réxime de autorización e mais de concesión administrativa, e a proporción entre estas autorizacións e concesións e as zonas realmente explotadas (todo isto nun estado de descoñecemento e descontrol que imposibilita, por agora, unha total precisión), ata estudos de cultura de empresa e de cultura organizativa máis profundos que non son abordables por un estudio destas proporcións.

En calquera caso, os datos poden e deben ser postos en dúbida, e para facilitar isto precisaremos a continuación a forma na que foron obtidos.

Algunhas notas sobre a precisión dos datos.

1. As aproximacións ó espacio e volume de captura na franxa intermareal foron:

1.a. Cando os datos sobre a superficie intermareal nos pareceron pouco fiables, optamos polas medicións nas cartas náuticas. Isto fixémoslo para Moaña e para a OPP-20, Illa de Arousa, xa que a superficie en réxime de autorización nin se correspondía á franxa intermareal (incluía zonas de marisqueo a flote), nin toda a franxa intermareal estaba en réxime de autorización (polo menos, para a Illa de Arousa), senón que incluía zonas de libre marisqueo; cando o que nos interesaba era a superficie intermareal explotada, xa que a autorización non sempre está situada topograficamente, os mapas "unidos ó expediente" da autorización non aparecen por ningún lado, e chegaron posteriormente a "compromisos" aceptados entre partes, polo que a totalidade da franxa intermareal é tratada na práctica, e respectada por todos (e senón defendida pola violencia directa) como mantida en réxime de autorización administrativa.

A medición en carta náutica ten a desvantaxe de que esa franxa é variable, mentres a carta náutica correspondese a unha medición nun momento concreto. Unha medición máis exacta requiriría unha localización en pormenor e unhas medicións topográficas (que só fixo a Cooperativa Ría de Arousa), e mesmo así, non resolveríamos dous problemas: a variabilidade co tempo e cos movementos mariños nin a potencialidade de moitas zonas entraren a formar parte da franxa intermareal coa recuperación e os aportes de substrato.

Estas medicións fixéronse sobre toda a franxa, incluíndo as zonas rochosas, o que conduce a unha subestimación dos rendementos por metro ca-

drado, por esta orde, das entidades: Illa de Arousa, Abanqueiro e Moaña.

- 1.b. Para a Coop. Ría de Arousa, 8.000m² na franxa intermareal sobre unha extensión total de autorización de 32.000m², e unha zona de traballo de 77.000. Esta empresa fixo un estudio topográfico da zona de autorización administrativa da que é titular.

As proporcións de capturas totais que proveñen da zona intermareal constan na documentación da entidade ou foron aproximadas, polo que os datos son moi fiables.

- 1.c. Para a OPP-20, que é titular de 1.495.000m² para a explotación do marisco, o xerente calculou en 1/3 a extensión intermareal, sobre a que se traballa asomada na extracción a pé e a flote. Estimou que o 100% das vendas en lonxa de ameixa fina, picuda e berberecho e mais o 30% da ameixa babosa proviñan desda superficie.

Sen embargo, as medicións con integrómetro da franxa intermareal sobre a carta náutica (escala 1:30.000) dannos un total de 2.619.800 m² de superficie intermareal correspondente á Illa de Arousa e os illeus próximos, incluíndo as zonas rochosas. Entendo que a medición nas cartas náuticas é unha referencia máis clara, en canto non contemos con mellores medicións, e en todo caso, son facilmente corrixibles cando se requira unha maior precisión.

- 1.d. En Carril, o Patrón Maior da Confraría estimou en 123.000m² de concesión dos que é titular a Confraría, e un total de superficie explotada a parquistas particulares de 1.800.000 en réxime de concesión. O presidente da Agrupación de parquista estimouna, incluído Bamio, en 1.200.000.

Estimou que as vendas en lonxa representaron, no ano 1996, un 40-45% das vendas totais, fronte ó presidente da Agrupación, que estimou que as vendas en Lonxa poderían supoñer un 10% ou acaso un 5% das vendas totais.

O caso de Carril é especialmente difícil de precisar, xa que os parquistas non están obrigados a venderen en lonxa na 1.ª venda, e tampouco é fácil estimar a fracción correspondente ó cultivo da fracción correspondente á estabulación de marisco doutras procedencias. De aí que optáramos finalmente por incluír as tres hipóteses, o que dá un intervalo de estimación demasiado amplo, de case 8 veces entre a hipótese máis baixa e a máis alta, e o peor é que, a falta doutros datos, tódalas hipóteses son verosímiles.

1.e. Para Moaña, realizamos a medición sobre a carta náutica, nunha escala 1:7500, resultando unha superficie intermareal de 1.490.062 m². A Agrupación de Mariscadores Virxe do Carme ten autorización sobre 3.180.000 m², incluíndo zonas de marisqueo a flote. Nin a Agrupación nin a Confraría nos souberon dar ningún dato mellor.

En síntese, podemos ver os resultados das medicións sobre a superficie acuícola no Cadro 1. Para unha medición máis precisa habería que definir conceptos do estilo de **superficie acuícola útil** ou **volumen acuícola útil**, e unha tipoloxía destas segundo unha ponderación de características que as fan máis ou menos productivas e máis ou menos a propósito para o cultivo de cada especie. Este aspecto da metodoloxía non pode ser desenvolvida nun traballo das modestas dimensións deste.

Cadro 1. Medidas das superficies traballadas nas catro entidades entrevistadas.

	Superficie intermareal, m ²	Autorización, m ²	Zona na que traballan, m ²
Agrupación de mariscadoras de Moaña	1.490.062	3.180.000	1.490.062
OPP-20, Illa de Arousa	2.619.800	1.495.000	?
Parquistas de Carril	1.200.000 a 1.800.000	950.000	1.200.000 a 1.800.000
Cooperativa Ría de Arousa	8.000	32.000	77.000

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxia, 1996-97. Para os m² da superficie intermareal na OPP-20 e en Moaña, mediuse a superficie en carta náutica. Esta superficie inclúe zonas rochosas e outras que non son productivas.

En canto ás medicións do volume de capturas seguíronse as estimacións dos entrevistados. Para a Cooperativa Ría de Arousa e Agrupación de Moaña os cálculos deben ser precisos, se ben para Moaña temos certos indicios de que as vendas declaradas en lonxa poden ser inferiores ás vendas reais. Para a OPP-20, a estimación é aproximada.

Para Carril, como se indicará no seu lugar, as estimacións son menos factibles e recorreremos a facer algunhas hipóteses, se ben a hipótese máxima corresponde a un volume de facturación 7 veces superior á da hipótese mínima, e na produción correspondente tampouco é posible, cos datos ó dispor, distinguir que fracción desa facturación se corresponde ó cultivo da que se corresponde á utilización dos parques como depósitos.

Sen embargo, sería moi útil en futuros traballos contar con estes datos fiables e precisos. Este traballo, polo tanto, debe ser considerado como provisional intre non se resolvan con máis rigor estes problemas.

PARTE I. DESCRIPCIÓN.

2. Aproximación comparativa ós rendementos.

O Cadro 2 preséntanos os datos fundamentais para unha comparanza en canto ó desempeño das catro entidades. Para a OPP-38, a entrevista non tiña a principal finalidade de obtención de datos.

CADRO 2. COMPARANZA DOS RENDEMENTOS EN ENTIDADES MARISQUEIRO / ACUÍCOLAS INTERMAREAIS. 1996.							
	COOP. RÍA DE AROSA	PARQUISTAS DE CARRIL			OPP-20 (A ILLA)	AGRUPACIÓN DE MARISCADORAS DE MOAÑA	OPP-38 (RÍA DE VIGO)
		DATOS DA CONFRARÍA DE CARRIL.	DATOS DA AGRUPACIÓN DE PARQUISTAS				
		H.1.(*)	H.2.(*)	H.3. (*)			
		2,5 VECES AS VENDAS EN LONXA	10 VECES AS VENDAS EN LONXA	20 VECES AS VENDAS EN LONXA			
TOTAL ÁREA INTERMAREAL, m ²	8.000	1.800.000 @	1.200.000 @		2.619.800	1.490.062	S.D.(AUT . 7.180.000)
TOTAL QUILOS EXTRAÍDOS CORRESPONDENTES A ESA FRANXA	11.156	864.987	3.459.950	6.919.900	260.404	156.159	
TOTAL PTS. IDEM ID.	20.056.885	713.030.503	2.852.122.015	5.601.944.030	300.622.333	93.083.932	
CV MÁQUINA (tractor)	107	-	-	-	75	0	0
MAQUINARIA	2 TRACTORES	-	5 "UNIDADES DE ACUICULTURA"		1 TRACTOR	0	- BARCO NODRIZ A
TOTAL MARISCADORES A PÉ	80	670-744 PARQUISTAS	"SEISCENTOS E MOITOS PARQUISTAS"		840	657	¿2.500?
INMOBILIZADO	17.623.229	-	-	-	-	0	100.000.000
m ² / MARISCADOR	100	2.686,6	1.791	-	3.119	2.268	¿ 2.872 ?
EXTENSIÓN MEDIA DO PARQUE (CARRIL)	1.500 M ² /PARQUE. INDIVIDUAIS: MENOR: 200M ² ; MAIOR: 18.000M ² . PARQUES CONFRARÍA: 45.000M ² . TOTAL CONCESIÓN DAS QUE É TITULAR A CONFRARÍA: 123.000M ² .						
PTS INMOBILIZADO / Kgr EXTRAÍDO	1.579,7 (**)	-	-	-	-	-	-
PTS INMOBILIZADO / PTS FACTURADAS	0,88(**)	-	-	-	-	-	-
TRABALLO INDIRECTO / DIRECTO. DENTRO DA ORGANIZACIÓN	0,0625 (**)	-	-	-	0,0262	0,0045	0,005 (1995)
QUILOS / M ²	1,4	0,480	2,88	5,77	0,1	0,105	-
PTS/M ²	2.507	396,13	2.377	4.668	114,75	62,5	-
CV TRACTOR / TRABALLADORA	1.3125 (***)	-	-	-	0,0893 (***)	0	0
QUILOS / HORA TRABALLADA	23	-	-	-	1,91	1,58	-
INGRESOS MARISCADOR / ANO	212.500	1.064.224,6	4.256.898	8.361.110	357.884	152.207	-
TOTAL HORAS TRABALLADAS	480	-	-	-	-	-	-
(*).- As hipóteses correspondentes ás 3 estimacións seguintes: as vendas en lonxa son, respectivamente, H.1: o 40%; H.2: o 10%; H.3: o 5% do total comercializado polos parquistas de Carril. (**).- Os guarntimos correspóndense ó inmovilizado total dividido pola cantidade correspondente á franxa intermareal, cando o inmovilizado é conxuntamente utilizado. (***).- CV totais dividido polo n ^o de mariscadores totais (a pé e embarcados). Non se inclúen os barcos dos socios. @.- Estimado polos interesados. Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinexía, 1996-97.							

- A. Se nos fixamos no rendemento en peso e en pesetas por metro cadrado, os logros da Cooperativa Ría de Arousa (2507 pts/m²) son moitísimo máis altos cós outros -entre vintetrés e trinta veces (respectivamente, OPP-20 e Moaña)-e a agrupación de mariscadoras de Moaña obtén rendementos por metro cadrado de 67,11 pts/m², algo inferior á OPP-20 (114,75 pts/m²).

O caso de Carril é máis difícil de precisar. As hipóteses sitúannos entre 396 e 4.668 pts/m², e a hipótese "prudente" (H.2) en 2.377, similar á da Coop. Ría de Arousa. Para Carril é difícil separar as vendas debidas ó cultivo das vendas debidas ó depósito e isto é difícil de decidir cos datos ó noso dispor.

- B. Examinado dende o punto de vista da maquinaria e a capitalización, dúas entidades contan con tractores; os parquistas de Carril non, a pesar dos intensísimos labores de substrato que teñen que facer. Un 30% dos parquistas utilizan as "unidades de acuicultura", algunha delas de deseño orixinal. A explicación desta baixa utilización de maquinaria estaría na forma individualista da xestión e do acceso ó recurso: o tractor, para traballar, tería tanto que ser adquirido / utilizado por un conxunto de parquistas (o que require estratexias de cooperación que non foron desenvolvidas) como a necesidade de unión das explotacións e roturación do espazo (confrontada coa visión máis minifundista, con marcas de separación entre os parques...).

A Confraría de Carril é titular de 123.000m² de parque, en tres parcelas, con dimensións, pois, máis axeitadas. Pero delas só están recuperadas o 5% dunha, o 10% doutra e o 40% da terceira. A causa dese sub-sub cultivo deberemos suxerir que está nas condicións xurídico-sociais do titular da concesión, como tamén en ter a Confraría tido unha existencia precaria ata os últimos anos.

Nin a Agrupación de Moaña nin a OPP-38 teñen tractores. A razón alegada é que hai demasiadas mariscadoras, e polo tanto o tractor non faría senón facer aínda máis supérfluo o traballo, ademais de non seren as mariscadoras quen de faceren os aportes de capital necesarios, debido á súa falta de medios.

Para os parques de Carril é máis difícil facer unha aproximación á maquinaria e á capitalización, xa que cada parquista ten unha explotación individual e o capital dunha entidade como a Confraría ou a Agrupación de Cultivadores non resulta representativa da capitalización real por m² nin por persoa. O máis destacado é a existencia de 5 "unidades de acuicultura", 4 delas especies de rastros mecánicos manexados dende a embarcación e outra autónoma, e que realiza, sobre todo esta última, mecanicamente, case todas as tarefas de cultivo.

C. A proporción de traballo indirecto / traballo directo segue a tónica anterior: é máis alta na Cooperativa Ría de Arousa -mesmo a pesar da súa pequena dimensión- e é moi baixa na Agrupación de Mariscadores de Moaña.

Isto quere dicir que a Cooperativa Ría de Arousa ten unha organización máis complexa, máis profesionalizada, e destina máis esforzo ás tarefas organizativas e de control, administración e dirección. Teñamos presente que o volume de operacións é moi determinante da capacidade para soste-ter gastos xerais, e a Coop. Ría de Arousa ten 40 millóns de facturación (con moito a máis baixa de tódolos casos estudados).

D. Os rendementos medios por persoa e ano estarían entre as 152.207 pts en Moaña e os 4 millóns en Carril. Hai diferencias moi importantes en rendementos medios, debido a varios tipos de causas: a máis importante débese ás diferencias de xestión: a xestión correcta no cultivo podería presentar rendementos medios, nas actuais circunstancias, por riba das 2.000 pts/m², mentres que a maioría das entidades (as que non fan cultivo e mais fan tamén unha xestión paupérrima dos bancos naturais) teñen rendementos moi inferiores. A segunda causa está na extensión en m² por mariscador, que oscila entre o moi baixo de 100 m²/ mariscador en Abanqueiro e os máis de 3.000 da Illa.

E. Con respecto ós quilos extraídos por hora traballada a aproximación é difícil, pero os datos recabados permiten falar de 23 quilos por hora traballada en Abanqueiro ata 1,5-2 quilos por hora traballada en Moaña e na Illa. Estas oscilacións débense sobre todo á capacidade de organización do traballo pola entidade que xestiona o recurso.

3. Aproximación comparativa ós procesos de xestión do produto.

Nos Cadros 3 e 4 inténtase unha aproximación ós procesos de xestión do produto. Pódese ver que ningunha ten canles de comercialización. Excepto Carril, que explota os seus parques en réxime de concesións, as outras 3 andan suxeitas á lexislación que as obriga á 1.ª venda en Lonxa, polo que para tecer redes de comercialización máis complexas terían que recorrer a algunha forma de enxeñería organizativa. É unha pena, xa que os produtores (e moito máis as entidades que teñen unha gran produción) serían quen teñen a mellor ocasión para construíren unha rede de comercialización ben organizada.

CADRO 3. APROXIMACIÓN COMPARATIVA ÓS PROCESOS DE XESTIÓN DO PRODUCTO.						
	COOP. RÍA DE AROUSA	PARQUISTAS DE CARRIL		OPP-20	MOAÑA	OPP-38
		RESPOSTA DA CONFRARÍA	RESPOSTA DA AGRUPACIÓN			
CANLES DE COMERCIALIZACIÓN	NON	MOI POUCO	ALGÚNS PARQUISTAS	NON	NON	NON
¿TIVO UNHA POLÍTICA DE PREZOS?	SI	SI'	-	SI	SI	
¿RECUPEROU ZONAS IMPRODUCTIVAS?	TODOS	CASE TODO	CASE TODO	ALGO (moi pouco)	20.000M ²	MOI POUCO. PÓDESE ESTAR A EXPLOTAR UN 10% DAS ZONAS POTENCIALMENTE PRODUCTIVAS
¿ACONDICIONA SUPERFICIES INTERMAREAIS?	MOI INTENSA	INTENSA	SI	PARCIALMENTE	MOI POUCO	MOI POUCO
¿EXISTEN OBXECTIVOS / PROXECTOS SOBRE A PRODUCCIÓN?	SI	NON -ACASO ALGÚNS PARQUISTAS-	ALGÚNS. MOI POUCOS.	SI	NON	NON
EQUIPO TÉCNICO	CONTRATACIÓN EXTERNA	-	-	PROPIO	EXTENSIÓN XUNTA	EXTENSIÓN XUNTA
¿TEN ALGUNHA FORMA DE CICLO INTEGRAL?	SI	NON	NON	SI	NON	NON
¿FAI SEMICULTIVO EXTENSIVO EN TÓDAS AS FASES?	TOTALMENTE	PARCIALMENTE	PARCIALMENTE	PARCIALMENTE	SÓ ALGUNHAS TAREFAS MÍNIMAS. ESTE ANO: OSTRA	NON. SÓ SE FAI UNHA SEMENTEIRA DE MANTENIMENTO (NON DE AUMENTO).
¿TEN CULTIVOS EXPERIMENTAIS?	SI	ALGO	NON	¿ALGO?	NON	NON
¿FAI SELECCIÓN DE ESPECIES A SEMICULTIVAR?	SI	"40-45% DA SEMENTE POR CAPTACIÓN NATURAL DENTRO DO PARQUE"	...	SI	"CULTIVAMOS AS QUE AQUÍ SE CULTIVARON SEMPRE"	NON
CRITERIOS PARA A SELECCIÓN DE ESPECIES	- AMEIXA FINA: ALTO VALOR COMERCIAL. - AMEIXA BABOSA E OSTRA PLANA: CICLO CORTO. - AMEIXA XAPONESA: DISPONIBILIDADE DE SEMENTE. - BERBERECHO: CAPTACIÓN NATURAL. PRODUCTO SECUNDARIO.	"AS QUE SE DERON SEMPRE"	- O MEDIO. - O MERCADO.	- NECESIDADES DO MERCADO. - VALOR COMERCIAL. - PERÍODO DE MEDRANZA.	"NON ESCOLLEMOS. É O QUE SE PRODUCE" 96: OSTRA.	-PROCESO NATURAL PARA O BERBERECHO. - FINA: VALOR COMERCIAL, RESISTENCIA E PROFESIONALIDADE NA EXTRACCIÓN.
¿COÑÉCESE O % DE MORTANDADE?	SOBREVIVE UN 30% DA SEMENTADA.	NON	COÑÉCESE	TENSE CERTO COÑECEMENTO	NON	NON
¿QUE TAREFAS SON DETERMINANTES DO MAIOR AUMENTO DO VALOR ENGADIDO?	- CLASIFICACIÓN POR TAMAÑOS. - ENVASADO / PRESENTACIÓN [non se pode envasar por virtude da lexislación sobre 1ª venda] - DIFERENCIACIÓN DO PRODUCTO.	- TAMAÑO. - CALIDADE.	1º. VIXILANCIA QUE GARANTICE QUE NON VAI SER ROUBADA. 2º. LEGALIZACIÓN DOS PARQUES E LIBRE COMERCIALIZACIÓN. 3º. EQUIPO TÉCNICO QUE NOS ASESORASE PUNTUALMENTE.	- XESTIÓN DO RECURSO. - CONTROL DIARIO DA ACTIVIDADE.	- REDUCIR CARNETS. [Pero: somos moitas aínda] - SEMBRAS. - OS PREZOS XA NON PODEN SUBIR MÁIS: NON SE PODERÁ AUMENTAR POR ESTA VÍA.	- DATA DE VENDA. - TOPE DE CAPTURA.

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97.

CADRO 4. APROXIMACIÓN COMPARATIVA Ó ESTADO DOS CULTIVOS MARISQUEIROS. 1996.							
ESPECIE	MEDIDA	OPP-20	PARQUISTAS DE CARRIL			MOAÑA	COOPERATIVA RÍA DE AROUSA, DE ABANQUEIRO
			CONFRARÍA H.1 (*)	AGRUPACIÓ NH.2 (*)	AGRUPACIÓ N H.3. (*)		
BERBERECHO	% QUILOS SOBRE TOTAL ESPECIES	9,9	17			74	30
	% PTS IDEM ID	2,4	7,1			47,2	9
	PREZO MEDIO	281	342,7			380,2	501
	QUILOS/m ²	0,01	0,082	0,328	0,656	0,078	0,425
	PTS/m ²	2,8	28,05	112,2	224,4	29,5	213
AMEIXA FINA	% QUILOS SOBRE TOTAL ESPECIES	17,6	10,1			6,7	53
	% PTS IDEM ID	34	29,1			21,5	84
	PREZO MEDIO	2.226	2.365,9			1.914,63	2.844
	QUILOS/ m ²	0,017	0,049	0,196	0,392	0,007	0,743
	PTS/m ²	39	115,4	461,6	923,2	13,4	2.114
AMEIXA BABOSA	% QUILOS SOBRE TOTAL ESPECIES	60,5	12,2			17,1	16
	% PTS IDEM ID	58,4	13			30,7	7
	PREZO MEDIO	1.113	879,6			1.068,5	797
	QUILOS/m ²	0,06	0,058	0,232	0,464	0,018	0,226
	PTS/m ²	67	51,43	205,7	411,4	19,2	180
AMEIXA XAPONESA (**)	% QUILOS SOBRE TOTAL ESPECIES	11,9 (**)	59,1			0,02	0
	% PTS IDEM ID	5,2 (**)	48,6			0,03	0
	PREZO MEDIO	503 (**)	707,9			942,81	-
	QUILOS/m ²	0,012 (**)	0,27	1,08	2,16	0,00002	0
	PTS/m ²	5,97	192,6	770,4	1.540	0,02	0
TOTAL QUILOS/m ²		0,1	0,480	2,88	5,77	0,105	1,4
TOTAL PTS/m ²		114,75	396,13	2.377	4.668	67,11	2.507

(*).- As hipóteses correspóndense ás tres estimacións seguintes: a venda en lonxa é, respectivamente, H.1: o 40%; H.2: o 10%; H.3: o 5% do total comercializado polos parquistas de Carril.

(**).- PARA A OPP-20, OS DATOS SON DA AMEIXA PICUDA, E CORRESPÓNDENSE A ESTE BANCO NATURAL

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxia, 1997.

Todos teñen políticas de prezos, consistentes na organización da venda en Lonxa. Iste foi un proceso que comezou (excepto para Carril e Abanqueiro) ó final dos anos 70s e comezos dos 80s coa organización da venda na Lonxa onde antes cadaquén vendía onde podía e anarquicamente. A comezos dos 90 estaba xa concentrada a venda na Lonxa, de forma que se conseguiran 3 obxectivos:

- a) Limitar a extracción furtiva e anárquica, xa que a obriga de venda en Lonxa requiría informacións sobre a orixe do produto.
- b) Concentrar a capacidade de formación de prezos nos produtores, e polo tanto posibilitar unha maior transparencia, política de prezos e mellora das condicións de primeira venda.
- c) Organizar a extracción e posibilitar a da produción, xa que permitiu a obediencia a políticas de topes máximos, tamaños, calendario de extracción e atención ós outros requirimentos da produción.

A concentración da primeira venda nas lonxas foi un proceso progresivo e hoxe as vendas extra-lonxa polos mariscadores son aínda importantes. É necesario tomar isto en conta cando se consideran os datos sobre as vendas en lonxa que son tomados moi frecuentemente como os datos de produción: un aumento das vendas en lonxa nun ano dado pode corresponderse tanto a un aumento na produción como a un aumento da proporción vendida en lonxa.

Respecto ós parques de cultivo, ata o ano 1995, no que a Confraría de Carril ten adxudicada a Lonxa, os parquistas de Carril carecían dunha política de prezos que merecese tal nome. Dende ese ano os prezos aumentaron, a formación de prezos en Lonxa son quen marcan tódolos prezos de venda, etc. Por iso, aínda que a resposta é afirmativa, podemos dicir que ata hai dous anos, pesia ás súas condicións privilexiadas para establecer redes e canles comerciais, Carril non tivo unha política de prezos.

Na Cooperativa Ría de Arousa e nas concesións de Carril, a tónica dominante é a recuperación de zonas antes improductivas. Na OPP-20 recuperáronse zonas moi pequenas, e ademais adúcese unha renuencia para este tipo de labores debido a unha experiencia de moi malos resultados productiva e ecoloxicamente. Está en proxecto a recuperación dunha zona onde se retiraron bateas. Na Agrupación de mariscadores de Moaña moi pouco ou case nada se recuperou. A resposta foi que non había zonas recuperables, pero esta resposta é insatisfactoria. Pendentes dunha determinación técnica máis precisa, a Agrupación ten unha gran laboura de recuperación por facer se isto formara parte dos seus obxectivos. A interpretación correcta é máis ben ou o desinterese por esta tarefa, ou a incapacidade de confrontar o problema.

O acondicionamento das superficies intermareais é intensa na Coop. Ría de Arousa e Carril, e moi pouco en Moaña, como tampouco teñen en Moaña ob-

xectivos cantificados sobre a produción. Nos outros si (excepto acaso en Carril, que ó seren unha suma de explotacións individuais de moi diferente dimensión, hai de todo; pero non temos identificado obxectivos conxuntos).

A dirección técnica está resolvida por un equipo técnico propio na OPP-20; por contratación externa e outras formas na Coop. Ría de Arousa e por técnicos da Administración nos seus labores rotinarios para Moaña.

O ciclo integral -incluído control da reprodución- inténtase desenvolver na OPP-20 e na Coop. Ría de Arousa; e non nas outras (mesmo tampouco na OPP-38, onde non se optou por unha hatchery); e as técnicas de semicultivo extensivo en tódalas súas fases son realizadas rotinariamente na Coop. Ría de Arousa -se ben ata 1996 aínda non tiña resolvido totalmente o problema da obtención de semente de ameixa fina nas cantidades necesarias-, e a penas unhas cantas tarefas mínimas na Agrupación de Mariscadoras de Moaña. A Agrupación de Parquistas de Carril "intentou" o ciclo integral nun proxecto que non chegou a ser realizado.

A experimentación de novos cultivos faise na Coop. Ría de Arousa, e tamén algo na OPP-20. Carril realizou algunha vez algún tipo de experiencia, e Moaña ningunha.

Na Coop. Ría de Arousa e na OPP-20 alégase facer selección das especies a cultivar, se ben ata agora esa selección zopetou co fundamental factor limitante da escasez de semente de ameixa fina e o seu baixo recrutamento natural. En Moaña non se fai selección. En Carril a resposta non está clara, pero a selección de especies é moito máis decepcionante do que se esperaría dunhas condicións de xestión do recurso tan favorables.

Para xulgar as respostas ós criterios de selección de especies, debemos ter en conta que o aumento da rendibilidade prodúcese conforme viramos para unha maior proporción de ameixa fina e babosa na produción e baixa a proporción de berberecho. Poderíanse obter rendementos brutos medios superiores ás 2.000pts/m², se se fixera unha selección dominante de ameixa fina e babosa², se ben a ameixa fina está moi limitada polas dificultades de obtención de semente. Estas dificultades pódense superar polo control da reprodución, que non presenta maiores problemas técnico-productivos. Unha selección correcta ten tamén que ver coas posibilidades dos parques: certas

2.- A avaliación dos rendementos potenciais por m² poderíase facer (ou case) cos datos ó dispor. Hai datos sobre as curvas de medranza das especies; hai certos datos sobre as calidades das "zonas acuícolas". Hai menos datos sobre os soportes máximos en individuos/m² e os riscos asociados ás distintas densidades, e hai tamén menos datos sobre as posibilidades de combinación de especies. Algúns cultivadores teñen visións prácticas bastante claras destes datos. En Carril, p. ex., onde algúns equipos de biólogos fixeron cálculos sobre medranzas, entre os mellores cultivadores pódese oír esta expresión: "o rendemento do parque depende do que se sementa". Pode ser que quen escatime investimentos en semente considere excesivo 3.500-4000 pts/m² de media, pero outros non. En calquera caso, e lamentablemente, non temos cálculos xeralmente aceptados dos rendementos potenciais. Esta é, sen embargo, unha tarefa de investigación moi importante para a orientación económica do sector.

zonas son máis arriscadas para algunhas especies e menos para outras máis resistentes, etc.

O Cadro 4 permite xulgar máis obxectivamente as políticas de selección de especies e de capacidade de xestión dos cultivos e produtos: se xulgamos polas proporcións de ameixa fina, ou de ameixa fina e babosa, ou por calquera outro índice, queda bastante establecido que a Coop. Ría de Arousa obedece a unha maior racionalidade global, tanto na selección de especies como nos incrementos de peso e de valor por m². Só a situación da hipótese máxima sobre Carril pódelle disputar este resultado medio, pero mesmo nesta hipótese teríamos que estimar que porción lle deberíamos asignar ó cultivo.

Só tivemos respostas cuantificadas das taxas de mortalidade e sobrevivencia na Coop. Ría de Arousa.

Á pregunta de cales son as tarefas determinantes dun maior aumento do valor engadido, ninguén responde que a selección de especies a cultivar, e si respostas de natureza comercial, de defensa contra o roubo, aclaración da situación legal e administrativa, contratación dun equipo de técnicos, xestión e control e redución de mariscadoras, se ben a Cooperativa Ría de Arousa si sinala que o factor limitante fundamental é a indisponibilidade de semente de ameixa fina.

4. Aproximación comparativa ó estado de desenvolvemento da comercialización.

O Cadro 5 axuda a formarse unha idea dos prezos medios acadados por especies e entidades, e o Cadro 6 indícanos:

a) a concentración da venda en lonxa practicamente ó 100% nas entidades consideradas (excepto Carril, que non ten obriga legal), o que significa un cambio importante da situación nos últimos anos, parte por evolución do sector, parte por obriga legal.

b) Un terrible sub-desenvolvemento comercial das entidades productoras: a lonxa é a única estrutura de comercialización.

c) A obriga legal de primeira venda en lonxa conta con afinamentos decididos -os apoios, especialmente, das entidades menos organizadas e acaso das oligarquías que as rexen dentro destas- pero tamén con forte oposición: considérase, por parte das entidades máis organizadas, un dos maiores obstáculos para o cumprimento da súa misión.

d) A lonxa é considerada por tres dos cinco entrevistados como un mercado transparente -teñamos ademais presente que son as propias entidades que organizan a lonxa, e ata se financian coa porcentaxe sobre vendas- excepto para a Cooperativa Ría de Arousa e a Agrupación de Parquistas.

e) As formas de influencia sobre o prezo son, principalmente, a concentración da oferta, o prezo mínimo de retirada e as conversas previas cos comercializadores. Considérase, en xeral, que os prezos son altos e dificilmente poderán

xa subir. f) Non está na axenda de ninguén as alianzas con outras entidades produtoras para estratexias comerciais, nin parece haber unha política de comercialización elaborada.

CADRO 5 APROXIMACIÓN COMPARATIVA ÓS PREZOS MEDIOS.																
ANO	BERBERECHO				AMEIXA FINA				AMEIXA BABOSA				AMEIXA XAPONESA			
	OPP-20	MOAÑA	CARRIL	ABANQUEIRO	OPP-20	MOAÑA	CARRIL	ABANQUEIRO	OPP-20	MOAÑA	CARRIL	ABANQUEIRO	OPP-20 PTCUDA*	MOAÑA	CARRIL	ABANQUEIRO
1980	77				968				415				295*			
1981	72				746				475				265*			
1982	80				810				637				253*			
1983	84				1002				680				207*			
1984	91				831				613				220*			
1985	99				998				596				333*			
1986	179				1458				695				453*			
1987	170				1833				953				507*			
1988	211				2596				1053				687*			
1989	192				2619				1118				691*			
1990	258				2156				1097				562*			
1991	225			157	1842			2500	996			1007	360*			
1992	257			325	1647			1903	1076			994	411*			
1993	186	191		162	1663	1644		1827	912	967		521	423*			
1994	250	278		204	1942	1899		2006	895	825		713	529*			
1995	173	251		306	2200	2131		1942	968	904		801	466*			
1996	281	380	343	501	2226	1915	2366	2844	1113	1069	880	797	503*	942,8	707,9	-

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxia, 1996-97.

5. Aproximación comparativa á misión / principios da entidade.

Podemos examinar, no Cadro 7, o carácter moi do estilo "representativo" e moi pouco económico-empresarial da Confraría de Carril e da Agrupación de Moaña -as dúas entidades máis de estrutura de Confraría- e mais da Agrupación de Parquistas; o carácter intermedio das OPP -organizar, xestionar o recurso, mellora dos ingresos e condicións de traballo, pero sen demasiada precisión- e o carácter clarísimamente económico-empresarial da Cooperativa Ría de Arousa.

CADRO 6. APROXIMACIÓN COMPARATIVA Ó ESTADO DE DESENVOLVEMENTO DA COMERCIALIZACIÓN.						
	COOPERATIVA RÍA DE AROUSA	PARQUISTAS DE CARRIL		OPP-20. ILLA DE AROUSA	AGRUPACIÓN DE MARISCADORAS DE MOAÑA.	OPP-38. RÍA DE VIGO.
		DATOS DA CONFRARÍS	DATOS DA AGRUPACIÓN			
1ª VENDA EN LONXA Sen ningunha transformación.	100%	40-45% (1996)		100%	100%	100%
TEN CERTA REDE COMERCIAL	non	ALGÚNS PARQUISTAS TEÑEN UNHA CERTA REDE DE COMERCIALIZACIÓN, PRINCIPALMENTE RESTAURANTES.	ALGÚNS PARQUISTAS TEÑEN UNHA CERTA REDE COMERCIAL, INCLUÍDO ACCESO ÓS MERCA E ALUGUEIRO DE PILÓNS EN DEPURADORAS.	BO ENTENDIMENTO COS COMPRADORES	-	-
TEN CENTROS DE EXPEDICIÓN	NON	NON	-	NON	NON	NON
A OBRIGA DE 1ª VENDA EN LONXA ¿ESTÁ A SER UN OBSTÁCULO PARA O DESENVOLVEMENTO COMERCIAL DA ENTIDADE?	TERRORÍFICO: A ENTIDADE SÉNTESE MOI PREXUDICADA.	NON. NON HAI OBRIGA EN RÉXIME DE CONCESIÓN. A ORGANIZACIÓN DA LONXA MELLOROU SUBSTANCIALMENTE A ESTRUCTURA COMERCIAL.	SOMOS LIBRES. QUEREMOS SER LIBRES. A ORGANIZACIÓN DA LONXA MELLOROU NOTABLEMENTE OS PREZOS E PERMITIRÍA AFLORAR A ECONOMÍA DE CARRIL.	SI	NON	SI
A OBRIGA DE 1ª VENDA EN LONXA ¿SERVEU PARA ORGANIZAR A OFERTA E AFORTALAR O PODER E ORGANIZACIÓN DOS PRODUCTORES?	DEBILITOU ÓS PRODUCTORES E IMPEDIU O DESENVOLVEMENTO DA COMERCIALIZACIÓN.	FORTALECEU NUN 100% O AUMENTO DE PREZOS. O PREZO EN LONXA MARCA A REFERENCIA DE TÓDOLOS DE MAIS PREZOS DE VENDA, E PERMITIU AUMENTAR O PREZO E A AFLUENCIA DE COMPRADORES.	A VENDA EN LONXA MELLORORU O PODER DOS PRODUCTORES E PODERÍA AÍDA MELLORAR MOITO SE A LONXA INTENSIFICARA A SÚA POLÍTICA COMERCIAL.	SI, NUN PRIMEIRO PERÍODO (ESPECIALMENTE NAS ENTIDADES DEBILMENTE ORGANIZADAS). AGORA É CONTRAPRODUENTE.	PERMITIU AFORTALAR E MANTER O CONTROL ORGANIZADO DA PRODUCCIÓN E A VENDA.	"FOI UN AVANCE IMPORTANTE EN CONCENTRAR..." "XOGOU UN PAPEL BO QUE PODE SEGUIR XOGANDO, PERO HABÍA QUE CREAR UNHA REDE DE CENTROS DE EXPEDICIÓN PARA A VENDA DIRECTA POLAS ENTIDADES"
¿DEFENDE HOXE A OBRIGA DA 1ª VENDA EN LONXA?	NON, DE NINGÚN MODO.	DEFENDE A CONVENIENCIA DE VENDA FORTE EN LONXA	NON	NON. MOI MAL. PON Ó SECTOR A MERCED DOS COMERCIALIZADOS RES.	BEN. DOUTRA FORMA NAS PRAIAS NON QUEDABA NIN A ÁREA.	NON.
¿É UN MERCADO TRANSPARENTE?	NON	SI	PODÍA SELO MÁIS. HAI POCOS COMPRADORES E BEN AVENIDOS ENTRE ELES.	SI	SI	
¿TEN INFLUENCIA A ENTIDADE SOBRE AS CONDICIÓN DE 1ª VENDA?	- PREZO MÍNIMO. - DEPENDENCIA TOTAL DOS COMPRADORES POLA POUCA CAPACIDADE DE PRODUCCIÓN E A OBRIGA DE 1ª VENDA.	O PREZO MÍNIMO QUE SE INTENTOU RECOMENDAR NON SEMPRE FOI RESPECTADO POLO PARQUISTA.	NON. PERO PODERÍA TELA.	* PREZO MÍNIMO. * ENTENDIMENTO COS COMERCIALIZADOS RES.	SI: * PREZO DE RETIRADA. * CONVERSAS COS COMERCIALIZADOS RES PARA ENTENDIMENTO EN CANTIDADES. * VINCULAR A EXTRACCIÓN COA SITUACIÓN COMERCIAL.	NON. HABÍA QUE CONCENTRAR A OFERTA. HAI MOITOS PUNTOS DE VENDA.
¿TEN ALIANZA CON OUTRAS ENTIDADES PARA UNHA COMERCIALIZACIÓN COMÚN?	NON HAI ENTIDADES RECEPTIVAS. O SECTOR NON ESTÁ NESA DINÁMICA.		NON. É UN SECTOR MOI DIFÍCIL	AS PRIMEIRAS EXPERIENCIAS FORON MOI NEGATIVAS E AGORA VESE COMO NON FACTIBLE.	SI: OPP-38	HOUBO INTENTOS INFRUCTUOSOS (FALTA DE ORGANIZACIÓN).
¿TEN ESTABLECIDO ALGUNHA POLÍTICA COMERCIAL?						

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinexia, 1996-97.

CADRO 7. APROXIMACIÓN Á MISIÓN E PRINCIPIOS DA ENTIDADE.						
	COOPERATIVA RÍA DE AROUSA	CONFRARÍA DE CARRIL	AGRUPACIÓN DE CULTIVADORES DE CARRIL	OPP-20	MOAÑA	OPP-38
1º	CONSEGUIR AUTORIZACIÓN SOBRE O LITORAL DO ÁMBITO DA ENTIDADE.	VELAR POLOS INTERESES DOS SEUS AFILIADOS	DEFENDER OS INTERESES COMÚNS DOS PARQUISTAS.	ORGANIZATIVA	MANTER Á XENTE UNIDA.	ORGANIZACIÓN EN RELACIÓN ÓS RECURSOS
2º	MAIOR RENDEMENTO SOSTIBLE POR m ²	AXUDAS NO RELATIVO A ASPECTOS VARIOS.	AGORA, ACASO OUTRAS FUNCIÓNS.	XESTIÓN E CONTROL DO RECURSO	COORDINAR VENDAS	EXPLOTAR O RECURSO DA MANEIRA QUE MÁIS CONVENGA.
3º	COMERCIALIZACIÓN PROPIA, MESMO ATA O CONSUMIDOR.			AUMENTO DO VALOR ENGADIDO.		NIVEL DE VIDA, ACTIVIDADE PROFESIONAL E INGRESOS.
						MENOR ESFORZO FÍSICO E MELLORES CONDICIÓN DE TRABAILLO.

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97.

6. Aproximación comparativa ós aspectos sociais da entidade.

No Cadro 8 podemos ver o estilo de asistencia social que prestan as entidades consideradas. Chama a atención a mediocre preocupación das estruturas das Confrarías por estes aspectos, cando a súa misión fundamental é precisamente esta. Resultan ter preocupacións, accións e concepcións de maior alcance social as estruturas das OPP e da Cooperativa Ría de Arousa.

7. Aproximación comparativa ós aspectos empresariais da entidade.

No Cadro 9 pódese apreciar como a A agrupación de Mariscadoras de Moaña non conta a penas cun patrimonio propio, aínda que a OPP por un lado (na que están todas asociadas) si, e a Confraría polo outro tamén. Só na Cooperativa Ría de Arousa os socios aportan capital (nos outros faise unha dedución sobre vendas en lonxa, pero isto é un concepto diferente de aportación ó capital). Excepto a Cooperativa Ría de Arousa, as outras entidades non teñen capacidade de atraer capitais en contía necesaria para desenvolve-la actividade consonte á tecnoloxía moderna. Para resolver este problema, a OPP-20, en proxectos que esixen formas de capitalización, está a estudar o cambio para unha forma societaria que non presente tantas limitacións como a de asociación profesional. O capital só é recuperable polo socio na Cooperativa Ría de Arousa, indisolublemente unido á baixa do socio, e de acordo coas disposicións da Lei de Cooperativas. En ningún caso é transferible. Finánciase por subvencións algunhas abondosamente e outras non, tendo algunhas plans de independización das subvencións, mentres outras atópanse suficientemente fortes socialmente como para teren capacidade negociadora e atópanse lexitimidas para interviren nos presupostos públicos.

Só a OPP-20 e a Cooperativa Ría de Arousa utilizaron o crédito a longo prazo.

CADRO 8. APROXIMACIÓN COMPARATIVA ÓS ASPECTOS SOCIAIS DA ENTIDADE.						
	COOPERATIVA RÍA DE AROUSA	CARRIL		OPP-20	MOAÑA	OPP-38
		CONFRARÍA	AGRUPACIÓN			
¿TEN A ENTIDADE UN CÁLCULO DOCUMENTADO SOBRE O SOPORTE MÁXIMO DE MARISCADORES / SOCIOS?		-	-	SI		
¿ABORDA PROGRAMAS PARA A OCUPACIÓN ANUAL DOS SOCIOS E ROTACIÓN / DIVERSIFICACIÓN DE TAREFAS?	SI, PERO NON TEMOS RECURSOS SUFICIENTES: TÓDOLOS SOCIOS EMPREGADOS DURANTE TÓDOLOS DÍAS DO ANO, CANTIFICADO NUN PROXECTO.	-	-	* POR AGORA MÍNIMOS. * PEQUENAS EXPERIENCIAS.	NON. SÓ A PRAIA. FÓRA DA PRAIA NADA.	
¿INTENTA ACAPARAR O RECURSO PARA OS SOCIOS ACTUAIS EN ACTIVO?	NON	-	-			
¿É PARTIDARIO DA COTIZACIÓN Ó ISM?	SI	-	-	NON		
¿POR QUE?		-	-	ESCASEZ DE RECURSOS		
¿COTIZAN OS SOCIOS Ó ISM?	OS QUE PODEN	-	-		VANSE AFILIANDO. +-50%	
¿DESTÍANSE RECURSOS PROPIOS Á FORMACIÓN?	SI	NON	NON	SI	NON	SI: 30% NOS CONVENIOS COA CONSELLERÍA.
¿HAI INTERESE DOS SOCIOS POLA FORMACIÓN?	SI	-	SI	SI	SI, MOITO.	SI, BASTANTE. "O MALO É QUE OS DIRIXENTES NON QUEREN -OS PATRÓNS MAIORES DAS CONFRARÍAS-"
¿CONCÍBSE A ENTIDADE COMO UNHA SUMA DE EXPLOTACIÓNS INDIVIDUAIS OU COMO UNHA ENTIDADE ORGANIZATIVA CON DIVISIÓN DE TAREFAS?	UNIDADE ORGANIZATIVA CON DIVISIÓN DE TAREFAS.	SUMA DE INDIVIDUOS SEN SERVIZOS NIN FUNCIÓNS COMÚNS. COMÚN: NOS PARQUES DA CONFRARÍA.	SUMA DE PARQUISTAS SEN FUNCIÓNS COMÚNS. ALGÚN SERVICIO COMÚN	COMO SUMA DE EXPLOTACIÓNS INDIVIDUAIS CON SERVIZOS E FUNCIÓNS COMÚNS. - COMO UNIDADE ORGANIZATIVA CON DIVISIÓN DE TAREFAS.	UNIDADE ORGANIZATIVA CON DIVISIÓN DE TAREFAS.	SUMA DE EXPLOTACIÓNS INDIVIDUAIS CON SERVIZOS E FUNCIÓNS COMÚNS. UNIDADE ORGANIZATIVA, SI PERO MENOS.
¿HAI UN FORTE SENTIDO DE COLABORACIÓN ENTRE OS SOCIOS?	SI	SI, NON TODO O FORTE QUE SE QUIXERA. CADA VEZ MÁIS.	SI	SI (CONFLICTOS MÍNIMOS)	SI	SI
¿HAI UNHA GRAN CAPACIDADE ORGANIZATIVA POR PARTE DOS DIRIXENTES?	SI	SI, NA CONFRARÍA.	SOMOS CAPACES DE ORGANIZARNO S, PERO NON HAI RECURSOS	HAI DE TODO. ESTAMOS SATISFEITOS.	SI, ACCEPTABLE	HOUBO MÁIS.
¿SEGUE O PRINCIPIO DE PORTA ABERTA?	SI, NUNCA SE EXCLUÍU A NINGÚN SOCIO NIN SE LLE PECHOU A PORTA A NINGÚN.	SI, NAS CONCESIÓNS DA CONFRARÍA.	SI	NON HAI CASOS DE EXCLUSIÓN.	SÉGUENSE AS NORMAS DA XUNTA. HAI LISTAS DE ESPERA, E CO RETIRO DE UNS ABRIRASE O CUPO.	PORTA ABERTA RELATIVA: A OPP TEN INFLUENCIA SOBRE A ADXUDICACIÓN DE PERMEX. CRITERIOS: -ACTUALIZAR O PERMEX. -VER SE HAI NOVAS SOLICITUDES. -VALORAR O COCIENTE SOLICITUDES / CAPACIDADE DO RECURSO.
¿COMO ESTABECE O NÚMERO DE TRABALLADORES?	OS QUE SOLICITARON A ENTRADA E CUMPRIRON AS CONDICIÓNES.	NOS PARQUES DA CONFRARÍA, A POBOACIÓN DESEMPREGADA QUE O SOLICITA E NON TEN OUTROS MEDIOS DE VIDA.	-	CONSIDERACIÓN DAS NECESIDADES DA POBOACIÓN DA PARROQUIA.	NON SE ESTABLECEN. A XUNTA ESTABECE NORMAS.	

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97

CADRO 10. PRODUCCIÓN CORRESPONDENTE Á FRANXA INTERMAREAL DA AGRUPACIÓN DE MARISCADORES DE MOAÑA.									
	ESPECIE	1993	%	1994	%	1995	%	1996	%
QUILOS	CROQUE	166.946,45	88	268.049	95	166.345,10	89	115.607,75	74
	A.BABOSA	17.946,97	10	9.715,45	3	17.825,76	9	26.743,90	17,1
	A. FINA	4.688,02	2	4.471,42	2	3.412,18	2	10.463,77	6,7
	OUTROS	-	-	-	-	-	-	3.343,55	
	TOTAL QUILOS	189.581,44	100	282.236,07	100	187.583,04	100	156.158,97	100
	QUILOS/m ²	0,127		0,189		0,126		0,105	
PESETAS	CROQUE	31.948.297,75	56	74.607.928,25	82	41.698.197,50	64	43.954.708,00	47,2
	A. BABOSA	17.362.974,10	30	8.017.472,00	9	16.113.170,00	25	28.576.061,75	30,7
	A. FINA	7.706.063,55	14	8.492.954,85	9	7.272.103,25	11	20.034.267,00	21,5
	OUTROS	-		-		-		518.895,75	0,5
	TOTAL PTS	57.017.335,40	100	91.118.355,1		65.083.470,75		93.083.932,50	100
	PTS / m ²	38,3		61,1		43,7		62,5	

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal". Federación de Cooperativas Sinerxia, 1996-97.

e ano é de 10 meses, 15 días ó mes, cun máximo de 2 horas/día. As tarefas de acondicionamento de substrato, arado do terreno, etc., realízanse a man directamente ou como máximo con rastrillos ou lejóns. Non vén necesario os aportes de area (en Arcade si). A entidade recuperou un banco improdutivo en Meira de 15-20.000 m²(4), e ten autorización sobre bancos improdutivos recuperables.

Establécense por muller e día unhas cotas máximas de 5 quilos de berberecho, 2 quilos de ameixa fina e 2 quilos de ameixa babosa, obtendo unha produción por hora traballada de 945 pts e 1,58 quilos. As horas adicadas a tarefas "non extractivas" non se remuneran.

As causas de mortandade son pouco coñecidas. Non habería mortandade na ameixa⁵, si no berberecho e na ostra "foi importante".

A OPP-38 ten, como persoal indirecto, 1 administrativo e 11 vixiantes, dos que pertencen a Moaña 2, e o equipo técnico é o biólogo e o capataz da Ría, que son persoal da Administración Pública nos seus labores de extensión⁶.

Os stocks de reprodutores mantéñense de forma moi rudimentaria e as especies a extraer son a ameixa fina, babosa e berberecho; en 1996-97, por pri-

4.- Para a OPP-38 practicamente non houbo recuperación de bancos improdutivos. Mantivéronse.

5.- A semente por recrutamento natural da ameixa babosa pode ter mortandades altas no curso dos ríos cando veñen as riadas.

6.- É contratada unha bióloga para certas tarefas.

meira vez, introdúcese a ostra plana en mesas. Comprouse semente (de laboratorio, acaso, pero máis ben por captación natural fóra do parque e tamén dentro do parque, aínda que hai déficit de semente de ameixa fina). En 1996 por primeira vez tiveron entrega por parte da Xunta de semente. Para a ameixa fina, a intensidade de semente é de 10 quilos/500m²(7). A selección de semente fanna "os biólogos". Os criterios de selección de especies son "non escollemos: é o que produce".

Non hai un problema importante de post-sementeira (non moita importancia por non se enterraren os individuos, ningunha por substrato inaxeitado e algunha por inadaptación dos individuos). Utilízanse redes para a protección contra os depredadores (na actual experiencia do Plan 10 de preengorde en bolsas). Os óptimos de individuos/m² son establecidos "sembras como antigamente, como as nosas nais nos dicían" e o axuste coas mortalidades naturais faise de acordo coas indicacións do biólogo de Ría.

A extracción faise en función da situación comercial e o prezo; establécense cotas por persoa e día e uns prezos mínimos de retirada. En 1996 nunca se chegou a este prezo mínimo de retirada.

As tarefas máis determinantes do maior aumento do valor engadido, "non sendo o aumento da ameixa fina", son: a) "reducir carnets" (pero: "somos moitos aínda"); b) as sembras...; e por outro lado é difícil: "é imposible cambiar a estrutura da comercialización" e "os prezos xa non poden subir máis". Pola vía da clasificación de tamaños e clases non poderá aumentar, e por discernir/tipificar calidades si: mesmo teñen algúns proxectos. Tamén teñen proxectos para o envasado, pero "falta capital". Non se ten en vista outras transformacións ou procesados do produto primario. Na diversificación da oferta estase co plan de incorporaren o cultivo da ostra e poderíase acaso intentar coa vieira, pero nin hai proxecto nin se asumiría o "risco de investir un diñeiro emprestado"

A obriga de primeira venda en lonxa vese "ben. Doutra forma nas praias non quedaba nin a area". Esta obriga afortalou o poder dos produtores⁸. A agrupación de Moaña da OPP-38 inflúe sobre as condicións de primeira venda por dúas vías: a) establecendo o prezo de retirada e b) por conversas cos comercializadores, para entendemento en cantidades, de forma que vincula a produción e a extracción coa situación comercial.

7.- Na OPP-38 non estaba controlada a intensidade de semente, ou en todo caso "confíaselle parte da tarefa ó biólogo da Consellería".

8.- Xosé Lois Durán, ex-xerente da OPP-38 di "non fomos capaces, a pesar dos intentos, de contratar a venda directa cos comercializadores". Para influir sobre as condicións de primeira venda "había que concentrar a oferta: hai moitos puntos de venda". A obriga de primeira venda en lonxa foi "un avance importante en concentrar". "No seu momento afortalou o control dos produtores e xogou un papel bo que pode seguir a xogar aínda, pero había que crear unha rede de centros de expedición para a venda directa polas entidades (crealo de forma paralela para evita-lo "trauma"...)".

Hai un forte sentido de colaboración entre os socios e unha aceptable capacidade organizativa por parte dos dirixentes⁹. A entidade concíbese como unha entidade organizativa con división de tarefas. A misión da entidade é “manter a xente unida e coordinar as vendas”¹⁰. Non se excluíu a ningún socio¹¹. O número de traballadores “non os establece a entidade: é a Xunta de Galicia quen establece as normas”¹². Non aborda programas para a ocupación anual das socias e rotación e diversificación de tarefas. A entidade non conta con patrimonio propio (só simbólico, pero é a OPP-38 ou a Confraría quen teñen personalidade xurídica. A OPP-38 ten un patrimonio de 100 millóns de pesetas, constituído en boa proporción por capitalización das subvencións). Os traballadores non aportan capital (aportan un 3% sobre vendas á agrupación e outro 2% para a Confraría¹³. O capital “non é suficiente. Chega para ir indo”¹⁴. Non se considera a entidade con capacidade suficiente para atraer capitais na contía que require a tecnoloxía moderna. O capital non é nin apropiable, nin recuperable, nin repartible nin transferible polos socios.

9.- Xosé Lois Durán, ex-xerente da OPP-38 considera que fracasou na súa pretensión: “pretendía montar unha organización de futuro, cun equipo de xente xove na cúpula. Pero dirixentes de mariscadores que levan 25 anos, vellos, que xogaron un papel importante nos anos 80s en agrupar, en organizar... e despois, pola idade, pola súa formación baixa, polo medo ó cambio, a quedaren desbancados... non lle deron o respaldo suficiente ó xerente”. “Fracasei”, dixo. De feito, o equipo xerencial foi desmantelado.

10.- Para a OPP-38 a misión/principios da entidade serían: 1º organización versus recursos; 2º explotar o recurso da maneira que máis conveña; 3º nivel de vida, actividade profesional e ingresos dos socios; 4º menor esforzo físico e mellores condicións de traballo.

11.- Sen embargo, o principio está moi lonxe de ser o de “porta aberta”. En primeiro lugar, a presión á redución de carnets segue a ser moi forte, cando unha xestión do recurso axeitada permitiría obter 4.792.239 pts de ingresos brutos por cada unha das 657 mariscadoras (que hoxe obteñen 152.207), ou ben aumentar considerablemente o número de mariscadoras-acuicultoras nunha zona moi castigada polo paro. En segundo lugar hai xente que quere acceder á actividade marisqueira e non se lle permite. A resposta é en todo caso que “hai listas de espera, e conforme se vaian retirando uns, haberá que abrir o cupo”.

12.- Xosé Lois Durán, ex-xerente da OPP-38 admitiu que a OPP-38, como entidade influínte, poderosa e representativa, tiña capacidade para decidir perante a Consellería de Pesca o número de Permex: “porta aberta relativa: a OPP-38 ten influencia sobre a concesión de Permex. O método deberá ser: a) actualizar o Permex; b) ver se hai novas solicitudes; c) valorar se é posible e conveniente abrir”. Se engadimos que a estrutura das Confrarías é tamén moi decisiva nesta política, temos que a Agrupación de Mariscadoras de Moaña ten moita chanza na concesión dos Permex.

13.- Para a OPP-38 sinala Xosé Lois Durán: “Os socios non aportan capital. Detrásese unha porcentaxe sobre a venda en lonxa. O 2% se destinaba á entidade local e o 1% para a OPP-38. Pero este 1% non se pagaba, ou se pagaba de mala gaña”. “Non ten suficiente capacidade para atraer os capitais que necesita. Se fose outro tipo de entidade (cooperativa, por exemplo) podería ser”. “O capital non é recuperable nin repartible nin transferible polos socios”. “A importancia das subvencións no financiamento é alta: 85%. Adminístranse ben, pero os 15 millóns non usados para aporte de area ó substrato...”. “Por cada 30 pts. postas pola entidade podíamos conseguir outras 70 en subvencións; como non fomos capaces de poñer as nosas 30...”. “En 4-5 anos recibimos uns 200 millóns de pesetas en subvencións”. “A entidade é moi dependente das subvencións, pero unha entidade forte marca pautas; intervéñ na elaboración dos propios presupostos da Administración Pública”.

14.- Sen embargo, os factores limitantes sinalados recorrentemente coma fundamentais foron sempre a falta de capital: falta de capital para organizar os cultivos, para...

A entidade recibe subvencións para 2 vixiantes. A importancia das subvencións é grande no financiamento da entidade, pero non se pode dicir que esta tutelada: "están menos subvencionadas ca outras", aínda que si está tutelada no Plan 10 e mais no Plan Galicia. Non utiliza o crédito bancario para financiarse¹⁵ e non destina recursos propios á formación, aínda que si da Consellería de Pesca, e "no primeiro no que gastaríamos os cartos sería na formación"¹⁶. Hai moito interese das socias na formación. A disciplina da organización é aceptada polas traballadoras, pois "son acordos tomados por maioría".

O título de acceso ó recurso (a Autorización Administrativa) é satisfactorio, sobre todo porque non esixe o pago dun canon. No futuro pareceríalle ben un canon "sempre que non fose ruinoso"¹⁷.

As condicións dos bancos naturais parece que peoran, pois "agora, mesmo con cultivos, obtense moito menos".

9. A OPP-20.

Para a OPP-20, Illa de Arousa, o cálculo feito da superficie intermareal sobre as cartas náuticas dá unha superficie de 2.495.800 m²; a Confraría da Illa é titular dunha autorización administrativa de 1.495.000 m², da que se ten estimado que aproximadamente 1/3 corresponde á franxa intermareal. Preferimos tomar como extensión a das cartas náuticas, xa que se fai máis comparable, se ben requiriría a medida da "superficie acuícola útil" que se sinalou no apartado da metodoloxía.

Temos que considerar, respecto dos cadros 11 e 12, que ata 1990 os datos non son moi fiables, nin as vendas en lonxa como representativas da produción, nin as porcentaxes estimadas como provenientes da franxa intermareal correspondente á Illa.

O Cadro 11 presenta as seguintes características: o berberecho vén diminuíndo a súa participación no peso das especies consideradas, mesmo o seu peso absoluto, menos perceptible, aínda que as oscilacións son menores nos últimos 7 anos. A importancia relativa diminúe claramente, e pasa de representar un 30% (con fortes oscilacións) a ben menos do 20% nos últimos 5 anos. A ameixa fina vai aumentando a súa proporción, aínda que este aumento non está moi claro nos 10 últimos anos, nos que se mantén nun 17,7% (aclaremos que só para estes anos os datos son máis fiables), e tamén (lixeramente para os últimos 10 anos) hai un aumento dos quilos extraídos. A ameixa babosa -de

15.- A OPP-38 utiliza unha póliza de crédito.

16.- Para a OPP-38 X.L. Durán di: "Nos convenios coa Xunta a OPP-38 aportaba o 30% dos gastos en formación". "As socias/traballadoras teñen bastante interese na formación. O malo é que certos dirixentes (como patróns maiores das Confrarías...) non queren".

17.- Xosé Lois Durán respecto do canon di "si. Debería ser obrigado. Así non se tería interese por autorizacións improductivas e poderíase transferir o recurso para quen o explotara mellor".

máis alto recrutamento natural- é a máis clara responsable do aumento do peso extraído, sobre todo nos últimos 10 anos.

No Cadro 11 aparecen os datos en valor, e no Cadro 5 pódese observar unha tendencia alcista no prezo da ameixa fina, entreverado co impacto das variacións da oferta e cos anos expansivos / recesivos e a emposta do comercio exterior, aínda que nos últimos anos os prezos parece que se sosteñen. Hai un descenso apreciable nos anos 91-93 (¿acaso explicable polas importacións, ou o comezo da depresión?). A proporción en valor da ameixa fina aumenta tamén tendencialmente ata os últimos 3 anos, que perde peso, especialmente polo forte aumento da importancia da ameixa babosa, tanto en peso como en prezos. Por fin, o berberecho, en valor, pasa a ocupar un lugar marxinal.

Sintetizando, prodúcese un aumento sostido nos rendementos por m² nos últimos 7 anos, tanto en peso como en valor; este aumento prodúcese máis en especies de alto valor comercial, pero é moito máis acusado na ameixa babosa ca na ameixa fina.

CADRO 11. VENDAS EN LONXA DA OPP-20 QUE SE ESTIMAN PROVENIENTES DA FRANXA INTERMAREAL, EN QUILOS.										
	EN QUILOS					EN PORCENTAXES SOBRE O PESO				QUILOS / m ²
	BERBE-RECHO	AM. FINA	AM. BABOSA	AM. PICUDA	TOTAL QUILOS	BERBE-RECHO	AM. FINA	AM. BABOSA	AM. PICUDA	
1980 *	45.541	5.031	95.366	2.862	148.800	30,6	3,4	64,1	1,9	0,057
1981 *	124.719	6.378	52.992	2.419	186.508	66,9	3,4	28,4	1,3	0,071
1982 *	4.966	1.517	31.283	1.043	38.809	12,8	3,9	80,6	2,7	0,015
1983 *	17.940	4.589	36.865	222	59.616	30,1	7,7	61,8	0,4	0,023
1984 *	5.479	31.628	48.787	16.064	101.958	5,4	31	47,8	15,7	0,039
1985 *	34.533	31.963	55.599	5.553	127.648	27	25	43,5	4,3	0,049
1986 *	24.390	17.880	51.121	8.068	101.459	24	17,6	50,4	7,9	0,039
1987 *	57.870	24.089	55.956	10.306	148.221	39	16,2	37,7	6,9	0,057
1988 *	14.347	17.155	57.602	6.470	95.574	15	17,9	60,2	6,8	0,036
1989 *	26.502	13.040	46.225	3.526	89.293	29,7	14,6	51,8	3,9	0,034
1990	23.359	18.332	55.114	8.582	105.387	22,2	17,4	52,3	8,1	0,040
1991	25.514	21.409	45.465	22.312	114.700	22,2	18,7	39,6	19,4	0,044
1992	30.139	34.453	61.075	28.368	154.035	19,6	22,4	39,6	18,4	0,059
1993	19.090	38.402	79.503	22.577	159.572	11,9	24,1	49,8	14,2	0,061
1994	37.472	36.970	142.364	7.207	224.013	16,7	16,5	63,5	3,2	0,085
1995	42.535	26.759	152.889	13.145	235.328	18,1	11,4	64,9	5,6	0,09
1996	25.809	45.884	157.615	31.096	260.404	9,9	17,6	60,5	11,9	0,1

(*).- Os datos ata 1990 non se consideran fiables como representativos da produción real: ata 1990 as vendas en lonxa non corresponden ben á produción.
Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal". Federación de Cooperativas Sinerxía, 996-97.

CADRO 12 VENDAS NA LONXA DA OPP-20 QUE SE ESTIMAN PROVENIENTES DA FRANXA INTERMAREAL. EN PESETAS.										
ANOS	VALOR EN PESETAS					PORCENTAXES DO TOTAL				pts/m ²
	BERBERECHO	A. FINA	A. BABOSA	A. PICUDA	TOTAL	BERBERECHO	A. FINA	A. BABOSA	A. PICUDA	
1980 *	3.511.000	4.867.000	39.609.000	845.000	48.832.000	7,2	10	81,1	1,7	18,6
1981 *	8.960.000	4.757.000	25.146.000	641.000	39.504.000	22,7	12	63,6	1,6	15,1
1982 *	398.000	1.229.000	19.929.000	264.000	21.820.000	1,8	5,6	91,3	1,2	8,3
1983 *	1.509.000	4.599.000	25.063.000	46.000	31.217.000	4,8	14,7	80,3	0,1	11,9
1984 *	498.000	26.291.000	29.926.000	3.530.000	60.245.000	0,8	43,6	49,7	5,9	23
1985 *	3.425.000	31.895.000	33.135.000	1.848.000	70.303.000	4,9	45,4	47,1	2,6	27
1986 *	4.355.000	26.070.000	35.535.000	3.655.000	69.617.000	6,3	37,4	51	5,2	26,6
1987 *	9.864.000	44.150.000	53.340.000	5.221.000	112.575.000	8,8	39,2	47,4	4,6	43
1988 *	3.025.000	44.530.000	60.665.000	4.445.000	112.665.000	2,7	39,5	53,8	3,9	43
1989 *	5.077.000	34.152.000	51.658.000	2.437.000	93.324.000	5,4	36,6	55,3	2,6	35,6
1990	6.035.000	39.530.000	60.404.000	4.821.000	110.791.000	5,4	35,7	54,5	4,3	42,6
1991	5.735.000	39.443.000	45.279.333	8.040.000	98.497.333	5,8	40	46	8,2	37,6
1992	7.750.000	56.758.000	65.720.667	11.648.000	141.876.667	5,5	40	46,3	8,2	54,1
1993	3.550.000	63.850.000	72.468.667	9.558.000	149.426.667	2,4	42,7	48,5	6,4	57
1994	9.405.000	71.798.000	127.521.667	3.814.000	212.538.667	4,4	33,8	60	1,8	81,1
1995	11.630.000	58.876.000	148.015.333	6.128.000	224.649.333	5,2	26,2	65,9	2,7	85,7
1996	7.273.000	102.149.000	175.552.333	15.648.000	300.622.333	2,4	34	58,4	5,2	114,7

(*).- Os datos ata 1990 non se consideran moi fiables como representativos da produción real.
Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal". Federación de Cooperativas Sinerxia, 1996-97.

O que se esperaría do cultivo da franxa intermareal -e tamén, aínda que con menos posibilidades para cultivo de zonas de marisqueo a flote- sería: a) un aumento sostido e moi importante do peso por unidade de superficie; b) unha tendencia sostida ó aumento das especies de maior valor comercial -sobre todo, da ameixa fina-; c) unha presenza considerable das especies máis doadamente cultivables -por disponibilidad de semente, acaso hoxe a razón máis importante-; d) unha marxinación das especies "competidoras" de menor interese comercial.

Examinando os datos, cúmprense algunhas características: a diminución do berberecho e o aumento da ameixa babosa; pero non hai extracción da ameixa xaponesa e a ameixa fina aumenta menos do que se esperaría dende o punto de vista do rendemento comercial, pero hai que ter presente que a escasez de semente en xeral, especialmente da ameixa fina é hoxe un factor limitante fundamental no cultivo do marisco na franxa intermareal. A procedencia da semente é non de compra; case totalmente por captación natural dentro do parque.

Relativamente a un rendemento potencial demostradamente atinxible, 2.000 pts/m², a OPP-20 tópase aínda moi lonxe, e as series son indicativas de algunha forma de selección e cultivo, pero moi lonxe do que se entende por cultivo propiamente.

A hatchery pode axudar a remontar o principal factor limitante, que é a escasez de semente e en particular da de ameixa fina, se ben as necesidades de

transformación das pautas culturais, organizativas e de aportes de capitais sexan aquí tamén considerables: con efecto,

- 1° A OPP-20, con base xurídica de asociación profesional, ten limitada capacidade de atracción de capitais; o capital non é transferible nin recuperable polos socios, e... ¿como conciliar iso cunha acuicultura con requirimentos de capital moi cuantiosos en adecuación do substrato¹⁸, máis os requirimentos en stocks de moluscos, máis a maquinaria necesaria para o cultivo, máis outras instalacións, medios e intanxibles?. Trátase de fortes aportes de capital que presentan certo tipo de pre-condicións organizativas para seren acumuladas pola acuicultura: condicións de satisfactoria apropiabilidade, revalorización, transferibilidade, recuperabilidade, mobilidade, capacidade de obtención de rendementos, formas organizativas capaces de aborda-la disciplina e organización do traballo...
- 2° O título de acceso ó recurso, a Autorización Administrativa, resulta pouco conciliable coas pre-condicións económicas para o cultivo dun banco de moluscos. A forma da Autorización pode ser acorde coa explotación dun banco natural, pero o cultivo do marisco, propiamente acuicultura, require uns aportes de capitais que non poden ser "desmontados" ou "retirados" senón con perdas cuantiosas, e isto non é conciliable cunha autorización administrativa "en precario" -que fai perder o valor do capital nada máis entregado ó mar- nin se corresponde ó seu concepto.
Está fóra de dúbida xuridicamente que a acuicultura do marisco require a concesión como título habilitante axeitado.
- 3° As condicións organizativas da OPP-20 tamén poden presentar límites para o desenvolvemento da acuicultura intermareal. Non xa os problemas relativos á propiedade / transferibilidade / recuperabilidade do capital, senón problemas máis profundos derivados das posibilidades estatutarias para a organización da produción, a división de tarefas, etc.
- 4° A dimensión da empresa tamén é de consideración. Digamos que se trataría dunha empresa de máis de 4.000 millóns de pesetas de facturación, dunha extensión de orredor de dous millóns e medio de metros cadrados

18.- Para os parques de Carril Ventura Vidal Longa estimou só para aportes de area, en 5.000.000 pts para un parque de 1000 m². Para os labores de Abanqueiro os aportes de area foron de 28.000 m³ de area sobre 77.000 m², que fan 0.364 m³/m², que a 500 pts /m² fan 181.8 pts/m². Os aportes de area non sempre son necesarios, pero si os labores de acondicionamento do substrato. A semente e as súas atencións son tamén un investimento considerable: se anotamos uns requirimentos de 2 quilos de ameixa babosa de 20mm por m². a 550-600 pts/quilo, teríamos uns aportes anuais de 1100/1200 pts/m² de capital en semente... Os requirimentos de capitalización per cápita na Illa, con 3.119 m²por mariscador a pé teñen que ser, por tanto, considerables.

e sobre 840 a 1340 trabaladores/as socios/as, adheridos a título individual. Probablemente tería interese sub-dividir en unidades organizativas máis abordables para a dimensión da tarefa: acaso resulte máis doado, ó meu entender, organizar o cultivo en medianas extensións (medianas tamén en equipo humano), mantendo, por suposto, a unidade en certas dimensións estratéxicas -como a comercialización e acaso transformacións industriais, produción de semente, maquinaria...- ca unha transformación das pautas culturais simultánea e ó mesmo ritmo dun milleiro de persoas.

5° O título de acceso ó recurso, a Autorización administrativa, está tamén vinculada a unha segunda limitación, que é a da obriga á primeira venda en lonxa, o que impide formalmente a organización dunha rede de comercialización, que sería o dereito mínimo de todo produtor.

O levantamento da obriga da primeira venda en lonxa é polémica, e a súa oportunidade depende do grao de evolución no que se atopa a entidade que explota o recurso. Así, entre os parquistas de Carril, deféndese a "conveniencia" (que non a obriga, xa que os parquistas acceden ó recurso en réxime de concesión, que non está suxeito á obriga da primeira venda en subhasta pública) da venda en Lonxa, que lle permitiu concentrar a oferta, atraer compradores e melloraren as condicións de venda para os produtores. Pero isto hai que entendela, aquí, como a conveniencia de impulsar procesos de cooperación alí onde primaba o individualismo, e mesmo a incapacidade que este individualismo manifestou na ausencia de redes comerciais, cando tiña condicións moi ideais para iso.

En Moaña deféndese a obriga da venda en lonxa porque esta obriga é o fundamento da coacción para a aceptación dunha disciplina na extracción. A desaparición desa obriga faría derrear todo o sistema de organización -bastante precario- consistente en establecer topes de captura por persoa afiliada e día, e ademais tería por consecuencia que cada mariscadora se entendera directa e individualmente cunha estrutura de compradores que as debilitaría. Vexamos que ademais esta forma de venderen "por fóra" exime das porcentaxes á lonxa e escamotea os impostos, polo que presenta un aliciente adicional.

En cambio, as entidades con maior capacidade de organización e disciplina interna, e que teñen maior capacidade de desenvolvemento comercial séntense prexudicadas: consideran que a obriga da primeira venda en lonxa discrimina ós produtores, ponnos nas mans dos compradores e impídelle todo desenvolvemento empresarial polo lado da comercialización.

Este é o caso da OPP-20, que "vexo a obriga da primeira venda en lonxa moi mal. Nunca a vimos ben, xa que pon ó sector a mercede dos comer-

cializadores. Nos primeiros anos afortalou, pero hoxe é contraproducente. Favorecemos este sistema nos anos 85, máis por solidariedade coas outras entidades afíns, máis debilmente organizadas, xa que esta obriga permitía reforzar a organización das demais entidades”.

A OPP-20 intentou desenvolver procesos de alianzas con outras entidades afíns, pero a experiencia foi moi negativa: dificultades de entendimento, intentos de non facilitar a información axeitada, ou de non tomar as decisións oportunas (xa dende o inicio, que pretendía abranguer toda a provincia), entón vese como non factible esa “intercooperación”.

Si ve a necesidade de alianzas estratéxicas co sector intermediario, co que parte de establecer boas relacións co sector comercial e co que considera que unha alianza estratéxica é mesmo obrigatoria para o desenvolvemento do sector.

Presenta un forte sentido de colaboración entre os socios. Os conflitos foron mínimos. A entidade é concebida como unha suma de explotacións individuais con servicios e funcións comúns, pero tamén como unha unidade organizativa con división de tarefas. É dicir: como unha entidade intermedia entre suma de explotacións dos socios e unha organización global da produción [isto é: entre unha suma de empresas e unha única empresa].

A OPP-20 toma en consideración as necesidades da poboación da parroquia e aborda programas para a ocupación anual dos socios e socias e rotación / diversificación das tarefas, se ben por agora estas actividades foron mínimas, consisten en pequenas experiencias, en preocupacións e en ideas á espera.

Isto acaso deberemos interpretalo como que entra dentro da súa misión e da súa vocación, se ben non abordan con enerxía estas liñas de actividade.

Destina recursos propios á formación e hai intereses dos socios na formación. Acéptase a disciplina da organización polos traballadores.

Non lle resulta satisfactorio o título de acceso ó recurso (Autorización Administrativa) e topan axeitada a Concesión por dúas razóns: a) a Autorización está sometida á lexislación sobre primeira venda; b) é en precario e non exclusiva. Apoiarían un canon por metro cadrado, pero non teñen claro a contía: discutíuse 2 pts/m², ata 5... non se atreven a dicir unha cifra.

10. Os parquistas de Carril.

Para os parquistas de Carril contamos cos datos e hipóteses de dúas entidades: a Confraría de Carril e mais a Agrupación de Produtores de Parques de Cultivo de Carril. Esta última é unha asociación profesional creada en 1990. A razón inicial da súa creación era suplir a ausencia de funcionamento da Confraría; posteriormente a Confraría de Carril adquiriu un funcionamento máis activo. Sen embargo mantéñense diferencias de punto de vista e de práctica repre-

sentativa entre ambas entidades. Hai dupla adscripción de parquistas ás dúas entidades. Non hai un "perfil de parquista" que se adscriba preferentemente a algunha. En todo caso, segundo a opinión da Agrupación de Parquistas, "Os parquistas da Agrupación teñen proxectos máis avanzados cós outros". Pero esta tampouco é unha diferenza tallante.

A superficie outorgada en Concesión Administrativa, incluído Bamio, foi estimada en 1.800.000 m² pola Confraría, e en 1.200.000 pola Agrupación. Segundo a Confraría, un 3% non se pode explotar a pé, e segundo a Agrupación, sendo toda a zona intermareal, só un 70% se podería explotar a pé. O outro 30% necesita ser traballado en embarcación porque o tempo do debalo é moi pequeno. Haberá entre 679 a 744 a "seiscentos e moitos" parquistas, e a Agrupación de Produtores de Parques de Cultivo tería 300 socios e 402 viveiros, mentres que na Confraría estarían o 80-90% (hai dupla adscripción; de feito case todos os socios da Agrupación pertencen tamén á Confraría).

Podería ser posto en cultivo, ademais da zona hoxe adxudicada e cultivada, "un millón máis de m², e me quedo corto, que hoxe son totalmente improductivos", segundo a estimación do presidente da Agrupación. Hai sobre 1200 parques cunha extensión media de 1500 metros cadrados, que oscilan entre un mínimo de entre 200 a 300 m² e un máximo de 18.000 para as concesións a título individual. Hai, ademais, 3 parques colectivos dos que é titular a Confraría, cunha extensión cada un de 38.000, 45.000 e 40.000 m², respectivamente, "A Fangureira" (recuperado nun 10%, o resto sen recuperar, con fango e seba), "Badía de Terra" (en explotación un 40%) e "Badía de fóra" (un 5% recuperado), segundo os datos da Confraría.

O resto (os parques individuais) están recuperados nun 88-89% na opinión da Confraría. A superficie está outorgada en réxime de Concesión Administrativa ou invadida en condicións "funcionalmente" similares, e practicamente toda foi acondicionada, mediante aportes de cascaxo, area, etc., por labores de transformación do substrato. Os custos destes labores foron calculados groseiramente pola Confraría en 5.000.000 pts para un parque de 1000 m², nun primeiro acondicionamento¹⁹. Logo, cada 5 anos, hai que lle engadir unha pequena capa de area limpa. Realízase tamén o arado do terreno cando está moi duro ou dispois de riadas.

A estimación da produción dos parques de Carril non é moi fácil: a venda en lonxa no ano 1996 é coñecida, e tamén podería ser coñecida, con moita dificultade, a totalidade das vendas legalmente documentadas. Pero resulta imposible coñecer o volume de vendas á marxe da lei: de aquí que fixeramos 3 hipóteses, de acordo con tres respostas obtidas: a Confraría estimou que "as vendas

19.- Hai que dicir que é frecuente, en Carril, tratar de conseguir máis altura da apropiada debido a certos inconvenientes dos parques baixos entre parques máis altos (tendencia á concentración de algas, fangos, cunchas, cascallo...) fai que quen teña un parque baixo tenda a elevalo. Por iso pode ser que os aportes de area en Carril tendan a ser maiores e os parques máis elevados do que deberían de selo por principios de cultivo.

en lonxa son o 40-45% da produción total". A Agrupación de Productores fixo dúas hipóteses segundo dous criterios diferentes, e en ámbolos dous se mantivo como posibles ó establece-la cuestión de outro modo. Os criterios son que se vende á marxe da lei o 80% da produción, e que as vendas en lonxa serían máis do 50% do total legal. Isto dá que pasa por lonxa o 10% do total da produción de Carril. O segundo criterio é "que non pasa por lonxa nin de 20 partes, unha", o que sería o 5% do total da produción vendida en lonxa. Debido ó interese na ocultación, calquera das hipóteses poderían ser unha estimación axeitada. Estas hipóteses están recollidas no Cadro 13. Ó establecermos criterios de rendementos medios factibles por m², doados de conseguir en promedio para Carril, para cultivos monoespecíficos, podemos establecer como ben factibles rendementos de 2.000 pts/m². Usando esta cifra, a produción de Carril podería estar ó redor de 2.400 a 3.600 millóns de pesetas, se fose o cultivo a única fonte de aumento do valor engadido, e se os parques fosen aceptablemente explotados. Pero os viveiros son tamén xestionados como depósitos, o que fai verosímil calquera cifra, e difícil de estimar a parte do valor correspondente ó cultivo da parte do valor correspondente ó depósito. Un principio de prudencia faría bastante axeitado o manexo da hipótese de que pasou por lonxa en 1996 o 10% das vendas totais dos parques.

CADRO 13. HIPÓTESES SOBRE O VOLUME DE VENDAS DE MARISCO DOS PARQUES DE CARRIL. 1996.								
		HIPÓTESE 1 "EN LONXA VÉNDESE O 40-45% DO TOTAL DAS VENDAS DE CARRIL"	HIPÓTESE 2 "EN LONXA VÉNDESE MÁIS DO 50% DO TOTAL LEGAL E EN NEGRO VÉNDESE O 80% DO TOTAL"	HIPÓTESE 3 "EN LONXA NON SE VENDE NIN DE 20 PARTES, UNHA"	VENDAS EN LONXA NO ANO 1996.			
		H.1: 40% (TOTAL = VENDAS EN LONXA x 2,5)	H.2: 10% (TOTAL = VENDAS EN LONXA x 10)	H.3: 5% (TOTAL = VENDAS EN LONXA x 20)	VALOR	%	QUILOS	%
BERBERECHO		50.497.143,75	201.988.575	403.977.150	20.198.857,5	7,1	58.940,5	17
AMEIXA BABOSA		92.568.843,75	370.275.375	740.550.750	37.027.537,5	13	42.093,5	12,2
AMEIXA FINA		207.725.757,80	830.903.031	1.661.806.062	83.090.303,1	29,1	35.120,0	10,1
AMEIXA XAPÓNICA		346.604.327,30	1.386.417.309	2.772.834.618	138.641.730,9	48,6	195.841,5	56,6
RELOJITO		1250.056,25	5.000.225	10.000.450	500.022,5	0,17	5.157,5	1,5
BIGARO		117.350,00	469.400	938.800	46.940,0	0	254,0	0
CARNEIRO		7.745,00	29.900	59.800	2.990,0	0	7,0	0
JAPÓNICA-PC		14.208.725,00	56.834.900	11.369.800	5.683.490,0	2	8.562,0	2,4
BERBERECHO-PC		4.025,00	16.100	32.200	1.610,0	0	7,0	0
AMEIXA FINA-PC		46.800,0	187.200	374.400	18.720,0	0	12,0	0
TOTAL		713.030.503,8	2.852.122.015	5.601.944.030	285.212.201,5	100	345.995,0	100
PTS/m ²	1.200.000	594,20	2.377	4.668				
	1.800.000	396,10	1.586	3.112				
QUILOS m ²	1.200.000	0,721	2,88	5,77				
	1.800.000	0,480	1,922	3,844				

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal". Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97. Entrevista a D. Ventura Vidal Longa (H.1.) e entrevista a Xosé Luís Villalonga (H.2. e H.3.).

Se aceptamos unha certa "representatividade" das proporcións por especie da produción vendida en lonxa²⁰ respecto da produción real, topáramos un certo predominio das especies cultivables: a ameixa xaponesa ocupa o 57% da produción en peso e o 48,6% en valor (a ameixa xaponesa ocupa preferentemente tamén un papel de depósito temporal da importada na xestión do parque)²¹. Á comparanza da lonxa da Illa de Arousa, en 1996 o berberecho e a ameixa fina alcanzaron prezos medios máis altos, pero a ameixa babosa atinxiu un prezo máis baixo. Aquí hai que constatar que as altas mortandades debidas ás riadas e chuvias en Carril fan optar moitas veces pola estratexia de venderen "inmaduros" antes das riadas, para evitaren así as perdas por mortandade. Isto pode facer baixar o prezo medio respecto doutras condicións naturais. A estas mortandades naturais púdolles axudar a estratexia de subiren os niveis dos parques máis do axeitado, polas razóns apuntadas antes.

A explicación desta selección de especies consistirá no baixo recrutamento natural da ameixa fina e na disponibilidad de semente da ameixa xaponesa e acaso o seu papel de reexpedición "o parquista dalle un tempo mínimo á mercancía no viveiro e vai vendendo segundo lle convén". Pero tamén as prácticas pouco racionalizadas de explotación e cultivo -como a renuencia a investiren en semente- explican esta decepcionante selección.

Tamén a extracción é moito máis doadamente regulable -as cantidades, tamaños e momento comercial- polos parquistas ca na maioría das entidades colectivas -excepción feita da Coop. Ría de Arousa, que por ter centralizadas as decisións ten tamén mellores condicións para extraer no momento oportuno e de acordo cos criterios establecidos.

A facturación por m² estaría entre 400 e 4.600 pts/m², e a hipótese "prudente" ponse en 2.300 pts/m², entre as máis altas, xunto coa Cooperativa Ría de Arousa. O stock posible por m² pode estar entre 10 quilos e 2 quilos/m², cunha media de 5, segundo a calidade das parcelas. As mellores parcelas, os 10 quilos/m² poderían estar compostos por 4 quilos de berberecho, 4 quilos de ameixa babosa e 2 quilos de ameixa fina. A procedencia da semente para unha densidade de 5 quilos/m² en promedio poderíase estimar no 100% da semente de berberecho de fixación natural; a babosa variable: no 1997 o 40% da semente de fixación natural; a ameixa fina 10 a 15% de fixación natural, e a xapónica 100% semeada; só agora empeza a haber algunha mínima adaptación. Segundo

20.- Á pregunta de se algunhas especies eran máis atractivas para a venda na lonxa, o presidente da Agrupación respondeu que non estaba moi claro; que acaso o berberecho se vendía en Lonxa en maior proporción; que o 50% da ameixa fina ou máis se vende en lonxa por navidades; que un 30-40% da xapónica... estas porcentaxes reférense á comercializada legalmente, que sería un 20% do total.

21.- A maioría da ameixa xapónica é importada (90% segundo a agrupación de parquistas) semeada coa talla media e grande e permanece pouco tempo nos viveiros: o parque é utilizado como depósito regulador. Antes de 1994 (inverno de gran mortandade) sementábase moi pouca en Carril. Neste plan non resulta moi rendible, pero é segura. No cultivo viña presentando, sen embargo, moita mortalidade.

estimacións da Confraría, dende 1990 realízanse tarefas de preengorde e a obtención de semente faise regularmente pola atención ó desove. A captación natural dentro do parque representa un 40-45% da semente total; fóra un 5% e o resto (50-55%) cómprase; pero non se fan moitos controles ou selección nin se ten stock de reprodutores. A Confraría si: mediante a análise dunha mostra polo biólogo da Administración ademais do informe sanitario de orixe. A densidade do stock vén sendo de 3 quilos/m² de ameixa babosa e 1/2 quilo de ameixa fina. A intensidade de semente ven sendo 2 de quilos/m².

Cultívase ameixa babosa, fina, xaponesa, berberecho e ostra xaponesa. A ostra plana non, debido a que no primeiro ensaio roubáronlla e parece que hai grandes dificultades de vixianza. A resposta sobre os criterios para a selección de especies foi: "as que se deron sempre", indicando un proceso moito menos racionalizado do esperado. Segundo a Agrupación, na ostra "non se descarta a volta a sembrar, pero é moi sensible á auga doce, e ademais en Carril non se está moi instruído nos labores da ostra". Os criterios para a selección son o medio e o mercado.

A primeira constatación que podemos facer é o salto cualitativo que hai entre os rendementos en réxime que permite o cultivo -Carril, Cooperativa Ría de Arousa- e os que non o permiten a penas; e a segunda é a diferenza de posibilidades que existe entre as entidades que organizan a cooperación e as entidades que non o fan. Así, podemos manter folgadoamente a hipótese da diferenza de rendimento por m² debido ó cultivo entre os parques de Carril e a Cooperativa Ría de Arousa a favor desta última. Esta deberíase á existencia de estratexias de cooperación sistemáticas na 2.ª e a tradicional ausencia delas na 1.ª.

Ademais, a posta en funcionamento de estratexias de cooperación da resultados palpables. A primeira, a posta en funcionamento da lonxa. Para poñer en funcionamento unha lonxa que concentra o 5, 10 ou 40 % das vendas e que sexa quen marca a evolución dos prezos, é necesario que os parquistas se avéñan a establecer formas de cooperación -anotemos que, a diferenza doutros, os parquistas de Carril non están obrigados á primeira venda en lonxa, e poden vender directamente e construír redes de comercialización-

Sen embargo, segundo datos da Confraría, só algúns parquistas (20 aproximadamente) teñen unha mínima rede de venda que consiste fundamentalmente en vendas a restaurantes. A venda en lonxa faise sen ningunha transformación. A lonxa púxose en pé hai só dous anos, e dende entón cambiaron notablemente as condicións de primeira venda: antes a venda facíase na rampla e era monopolio de 3-4 compradores, e "os prezos mínimos que se intentaron recomendar non sempre fóron respectados polo parquista". Agora, acuden á Lonxa ata 20 compradores e é o prezo da lonxa o que marca os prezos dominantes no mercado.

Dende a lonxa hai conversas nas que a Confraría actúa un pouco de intermediario entre os parquistas e as depuradoras para intentar influír sobre as condicións de primeira venda. Deféndese a conveniencia da venda en lonxa, e

sobre a "obriga" (para as zonas de libre marisqueo e as outorgadas en réxime de autorización) de venda en lonxa "sería bo porque en lonxa sempre se vende máis alto có vendido por fóra"; "pero baixa algo polos impostos e mais polo 7% que detrae a Confraría". A venda en lonxa "fortaleceu no cen por cen no aumento de prezos".

Para a Agrupación de Parquistas, a concesión da lonxa "déuselle arbitrariamente á súa xestión á Confraría". A agrupación tiña interese na xestión compartida da Lonxa, tanto no financiamento que lle suporía a porcentaxe sobre vendas, como as posibilidades de catapultar a comercialización dende a Lonxa buscando outras formas de comercialización, como organiza-la subhasta sen a presenza física dos compradores (faceren xestión das vendas dende a Lonxa). "En certas épocas do ano, como Navidades, a lonxa "se desborda" cun aumento brusco e concentrado das compras nun par de días. Alí catro compradores pónense de acordo nos prezos máximos. Non dan comprado todo o marisco que se vende, moitos teñen que vender por fora...". A lonxa podería permitir tamén aflorar a economía dos parques, e axudaría a terminar cofurtivismo. Dende a Agrupación tamén se defende a liberdade de venda "somos libres, queremos ser libres", aínda que se vé conveniente e positiva a venda en Lonxa. A organización da lonxa afortalou o poder negociador dos produtores "Ata que a Lonxa empezou a funcionar Carril estaba practicamente copado por catro compradores que se poñían de acordo e os prezos eran desastrosos. A lonxa aumentou o número de compradores e a transparencia do mercado (aínda que menos do desexable). Pero non veñen todos os compradores que poderían vir, non se fixo unha publicidade... non se deron atraído bastantes compradores potencialmente interesados. Ás veces, mesmo, na Lonxa de Carril non se subhasta nada".

A Agrupación tamén considera que non ten influéncia sobre as condicións de primeira venda, pero que si podería chegar a tela. Non fai depurado: "a Agrupación non pode economicamente" nin ten propia rede comercial. Algúns parquistas teñen: contactos con depuradoras e con Merca-Barna e Merca-Madrid. Teñen alugados pilóns en depuradoras... e compran tamén a outros parquistas, pero non sistematicamente, senón por requirimentos de cantidades necesarias para certas operacións de venda. Son máis ben redes de venda para a propia produción, e os parquistas non se tornan compradores.

Isto no que concerne ó desenvolvemento da cooperación para ergueren unha lonxa. Pero as estratexias de cooperación parecen insuficientes aínda moito máis noutros eidos: *en primeiro lugar*, para os parques da Confraría, onde as estratexias de cooperación para a produción son imprescindibles, están recuperados nunha contía moi pequena (entre o 30 e o 5%, segundo as fontes); *en segundo lugar*, a cooperación necesaria para poñer en funcionamento unha lonxa prodúcese moi recentemente (anos 94/95) e non antes, e acaso só dispois de importantes estímulo por parte da Xunta de Galicia; *en terceiro lugar*, a cooperación necesaria para poñer en funcionamento un proceso de comercialización e distribución máis complexo parece que non se produciu, cando as condi-

fixo alianzas para seguros con cobertura de riscos, pero non para asesoramento ou equipos técnicos. Alianzas para regulación do mercado "son infructuosas. É un sector moi difícil".

Hai un "forte sentido de colaboración entre os socios", aínda que "non todo o forte que se quixera, pero cada vez máis". A Confraría é concebida como "unha suma de explotacións individuais sen servizos nin funcións comúns", excepto para a sembra nos parques da Confraría, e non coma unha unidade organizativa con división de tarefas. A súa misión fundamental é a de velar polos intereses dos seus afiliados e segue o principio de porta aberta, de dúas formas: a) con tódolos dereitos, incluíndo a explotación dos parques comunitarios, para os que non son concesionarios de parques nin teñen outro medio de vida e b) como parquista.

O número dos primeiros é de 70 a 80 persoas, e terían un total de 123.000 m² distribuídos en 3 parques que son os máis grandes de Carril (38.000, 45.000 e 40.000)²⁴. Topan satisfactorio o título de acceso ó recurso (a Concesión Administrativa) e lles parecería ben un canon, que "ten que ser un canon que nos permita defender co noso esforzo a concesión e podermos subsistir".

Tamén na Agrupación hai sentido de colaboración entre os socios, pero a escaseza de recursos limita moito a capacidade organizativa. A entidade é entendida como suma de parquistas con poucas funcións e servizos comúns, e a súa misión foi nun principio suplir a ausencia da Confraría. Agora desexaría asumir outras funcións. Segue o principio de porta aberta, os socios non aportan capital, que é "insuficiente para o que se pretende", non considera que teña capacidade suficiente para atraer os capitais que necesita, "o problema da agrupación é económico" e o capital non é recuperado polo socio. Non recibe subvencións. Non utiliza o crédito bancario nin destina recursos propios á forma-

24.- Se estes parques da Confraría renderan a media de Carril por m² (H.2: 2377 pts) obteríase nestes parques 292.371.000 pts, ou 4.176.729 pts/ano/traballador. Sen embargo, xa que só está recuperada entre o 5 ó 30% da superficie, o rendemento poderá andar polos 14.618.550 a 87.711.300, ou uns 208.836 a 1.253.018 pts/ano/traballador. Descontando mesmo os investimentos iniciais, a 5.000.000 pts cada 1000 m² para as zonas non recuperadas (uns 85.800 m²), habería que aportar 429 millóns de pesetas, máis 135 millóns correspondente ó aporte de 1100 pts/m² en semente, que probablemente a Confraría non está en condicións de facer nin probablemente fará nunca, máis ca -acaso- a un ritmo demasiado lento, porque: a) o capital da Confraría non é recuperable polos socios; b) os aportes de capital ás parcelas da Confraría serían aportados por todos, pero só mellorarían as condicións de traballo -e mesmo de competencia- dos traballadores dos parques da Confraría, e non as dos parquistas. Aqueles mesmo terían 1.757 m² de concesión por persoa, o que son condicións moi privilexiadas, máis ou menos, a media dos parquistas; c) as estratexias de cooperación entre os parquistas e no seo da Confraría son aínda insuficientes; d) a Confraría non ten solicitado créditos a longo prazo, o que indica unha xestión moi rudimentaria do financiamento (si ten unha póliza de crédito a curto para atender as necesidades de liquidez da lonxa). Anotemos que se os 70-80 traballadores dos parques da Confraría constituísen unha cooperativa de traballo para explotaren os parques da Confraría as posibilidades de capitalizaren e aumentaren o rendemento serían moi superiores: a cooperativa de traballo pode manter o principio de porta aberta, os socios da cooperativa poden -e interésalles- faceren aportacións ó capital, que recuperarían en dous anos, e as participacións no capital poderían ser transferibles.

ción, aínda que si hai interese dos socios na formación. O título de acceso ó recurso (a concesión) é satisfactorio "sempre e cando se cumpra o decreto" pero a actual situación transitoria non é satisfactoria.

Tamén lle parecería ben un canon, de contía a negociar, pero variable en base á calidade do parque.

11. A Cooperativa Ría de Arousa, de Abanqueiro.

A Cooperativa Ría de Arousa fundouse en 1972, e estivo sen actividade dende esa data ata o ano 1988, no que conseguiu unha Autorización Administrativa para un parque de cultivo de 32.000 m², dos que corresponden á zona intermareal 8.000 m². Esta zona era improductiva e foi totalmente recuperada, mediante acondicionamento do substrato, aporte de 28.000 m³ de area procedente de canteira e de dragados de portos e ríos dispois. A extensión recuperada foi maior ca correspondente á autorización, 77.000 m². Iniciáronse entón as sembras e as tarefas de cultivo, que empezaron a ter resultados o ano 1990 e chegan á súa plenitude no ano 1991. A media dos anos 92-96 foi de 2.357 pts/m² e 2,4 quilos/m², os dous datos moi superiores ós das outras entidades aquí estudadas (entre 20 e 30 veces maiores), con acaso a excepción de Carril, xa discutida. A partir de 1992, como se ve no Cadro 14, hai unha estabilidade na tendencia (non hai tendencia a aumentar nin en peso nin en cantidade), si hai oscilacións, sobre todo en peso, debido principalmente ás oscilacións no berberecho, moi dependente das condicións naturais. As razóns desta "estabilización", cando aínda está lonxe de cumprir as súas potencialidades máximas están en razóns do tipo: a) cultivos experimentais con éxito limitado, como foron a ostra e a ameixa xaponesa, por fin abandonados ou limitados dispois dun exame da súa rendibilidade: a ostra, que se decidiu abandonar en 1996 debido á elevada mortandade causada pola Bonamia, e a ameixa xaponesa, limitada polas poucas perspectivas de rendibilidade debido á competencia italiana, que ten o cultivo moito máis avanzado e mecanizado e pode colocala a baixo prezo. b) As experimentacións coa alta densidade de cultivo causaron unha mortandade alta por ser unha zona de influencia do Ulla e tamén polas altas temperaturas do vran, que afectan ó osíxeno disolto na auga, e polo tanto, demasiado arriscado o cultivo a altas densidades. c) a escaseza de semente de ameixa fina, sinalado como o principal factor limitante do rendemento por m², é máis acusado nos últimos anos, xa que hai máis competencia para a súa adquisición.

As razóns do maior rendemento están tanto na maior produción por m² (a Coop. Ría de Arousa acada con moito o maior peso/m² en tódalas especies, so comparables con Carril) como na selección de especies (38% en peso e 74% en valor, de media, en ameixa fina, fronte a 2 a 17% en peso e 21 a 34% en valor para as outras entidades). As dúas razóns obedecen ás prácticas acuícolas desenvolvidas fronte ó estadio máis próximo ó meramente extractivo dos outros.

CADRO 14. PRODUCCIÓN CORRESPONDENTE Á FRANXA INTERMAREAL DA COOPERATIVA RÍA DE AROUSA.														
EN PESO	1990		1991		1992		1993		1994		1995		1996	
	QUILOS	%	QUILOS	%	QUILOS	%	QUILOS	%	QUILOS	%	QUILOS	%	QUILOS	%
AMEIXA FINA	253	16	1.993	13	8.760	47	9.906	44	5.003	29	4.604	15	5.946	53
10% AMEIXA BABOSA	161	10	1.922	12	2.302	13	3.850	17	2.105	12	2.115	7	1.812	16
AMEIXA XAPONESA	-	-	S.D.(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BERBERECHO	1.181	74	11.900	75	7.478	40	8.636	39	10.105	59	23.256	78	3.398	30
OSTRA (UNIDADES)	-	-	-	-	-	-	9.000	-	3.935	-	5.265	-	3.658 (2)	-
TOTAL QUILOS (EXCLÚIDA A OSTRA)	1.595	-	15.815	-	18.540	-	22.392	-	17.213	-	29.975	-	11.156	-
QUILOS/m ²	0,2	-	1,98	-	2,32	-	2,8	-	2,15	-	3,75	-	1,4	-
EN VALOR			PTS	%	PTS	%	PTS	%	PTS	%	PTS	%	PTS	%
A. FINA			4.982.676	54	16.672.714	78	18.096.742	84	10.035.560	74	8.942.000	50	16.909.225	84
A. BABOSA			1.936.648	21	2.287.839	11	2.004.695	9	1.500.000	11	1.694.774	10	1.444.100	7
A. XAPONESA			484.281	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BERBERECHO			1.872.472	20	2.429.913	11	1.397.089	7	2.058.920	15	7.126.405	40	1.703.560	9
OSTRA (UNIDADES)														
TOTAL PTS (EXCLÚIDA OSTRA)			9.276.077	100	21.390.466	100	21.498.526	100	13.594.480	100	17.763.179	100	20.056.885	100
PTS/m ²			1.159,51		2.673,81		2.687,3		1.699,31		2.220,4		2.507,11	

(1).- O cultivo de ameixa xaponesa interrompuse en 1991 porque non se estimou que se poidese cultivar en condicións competitivas coa produción italiana.
(2).- Este ano foi o último do cultivo de ostra e no que se dá por terminada a experiencia do cultivo da ostra. A razón é a alta mortalidade debida á Bonamia.
Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97.

Conta con 80 a 120 mariscadoras a pé e 50 a 70 a flote; utiliza dous tractores con diversos trebellos para os labores de cultivo e o capital foi aportado ó 50% por subvención (UE, Administración Central e algunha da Xunta de Galicia), e a superficie intermareal por mariscadora é de 100m². Conta con 5 contratados como persoal da cooperativa e tomando o valor do inmovilizado como referencia ó capital, 419,8 pts/quilo extraído e 0.51 pts/peseta extraída (estes dous últimos datos valoran conxuntamente á totalidade da cooperativa, debido ás dificultades de imputar á franxa intermareal a fracción da maquinaria e o inmovilizado que lle corresponde). Realiza as tarefas de cultivo, se ben parte delas non están totalmente mecanizadas por dous tipos de razóns: porque a praia (8.000m²) é demasiado pequena para a utilización rendible de maquinaria e mais porque o tractor pode estropear o marisco se pasa moito (requiriría polo tanto o deslinde de zonas para operación da maquinaria). As algas extraídas utilízanse como abono para os campos. A extracción por hora traballada é de 23 quilos e 41.785 pts en 1996.

Teñen identificada mortandade por chuvias; na ostra, a Bonamia é causa de mortandade elevadísima (70% da ostra morre por Bonamia a partir do 2º vran); para a ameixa fina o Perkinsus mariño é causa tamén de mortandade, pero non se sabe canto; o tempo de sobrevivencia da ameixa fina en viveiro reducíuse considerablemente tamén nos últimos anos sen que estea clara a causa. Hai proxectos de I+D en centros de investigación públicos sobre o Perkinsus sen que ata agora se teña resolvido satisfactoriamente a cuestión.

Fanse tarefas de formación, sexa por cursos organizados por instancias cooperativas e intercooperativas, sexa polo Fondo Social Europeo e pola Consellería de Pesca. O equipo técnico é de contratación externa. Ten cultivos experimentais (rodaballo en gaiola), realiza xestión do espazo dispoñible e protección contra os depredadores. A selección de especies faise: ameixa babosa e ostra plana por ser de ciclo corto (a ostra plana abandonouse xa en 1996); a xaponesa pola abundancia de semente (xa se abandonou tamén no ano 1991); a ameixa fina polo seu alto valor comercial e o berberecho por captación natural (é un produto secundario, e mesmo un subproduto polas súas características de competidor das outras especies). A procedencia da semente é a captación natural para as especies de alto recrutamento natural, e para as de baixo recrutamento (a ameixa fina especialmente) a compra (cando está dispoñible no mercado, que non é fácil, e é cada vez máis difícil), ou a organización máis esmerada da reprodución dentro do parque, con resultados moi aceptables.

Na post-sementeira hai perda de individuos (sálvanse un 30% da sementada por inadaptación). A mortalidade inténtase reducir por emprego de arados, selección da semente (criba e selección por tamaño), acondicionamento do substrato; menos posibilidades por melloras tecnolóxicas, control da semente por análise externa ó vendedor e por protección contra os depredadores. O axuste ás mortandades naturais faise mediante o osixenado do terreno e a nova sementeira.

A extracción faise en función do mercado e dos prezos. Os topes son establecidos no plan de explotación da entidade. Considéranse como máis determinantes dun maior valor engadido a clasificación por tamaños (fundamental, e a entidade está aproximando os cálculos sobre que tamaño garda unha mellor relación aumento de peso / aumento de valor). O envasado e a presentación son tamén importantes, aínda que a entidade está obrigada á primeira venda sen ningunha transformación, e, por fin, a diferenciación do produto (galego, ou se non se da feito isto, da entidade).

A comercialización, debido á lexislación sobre primeira venda, redúcese á primeira venda sen ningunha transformación. Esta obriga legal é percibida como "terrorífica: a entidade séntese moi prexudicada". Non ten establecidas alianzas con outras entidades para unha comercialización común porque "non hai entidades receptivas" "o sector non está con esa dinámica". Ten alianzas estratéxicas fóra do sector; dentro non. Tampouco está en condicións de asegurala produción que se demanda pola pouca capacidade de produción. Non ten establecida ningunha política comercial porque non o permite a lei.

A entidade non tomou iniciativas anticontaminantes "aínda que podería". Hai verquidos que non se controlan. Os recheos nos portos (o de Rianxo en particular) influíron, cos seus fangos e terras, sobre a calidade das augas. A preocupación para non prexudicar ó medio ambiente é sobre todo intentar non variar o fluxo das correntes mariñas.

Considérase que hai un forte sentido de colaboración entre os socios e unha boa capacidade organizativa nos dirixentes. A entidade é concebida como unha unidade organizativa con división de tarefas. A súa misión é "conseguir o litoral do ámbito da entidade ²⁵, o maior rendemento sostible por m² e a comercialización propia ata o consumidor".

A inclusión / exclusión de socios é segundo os estatutos. Practica o principio de porta aberta e nunca se excluíu a ningún socio nin se lle negou a entrada a ninguén. As potencialidades dos recursos "serven para incluír, non para excluír", toma en consideración as necesidades da parroquia e aborda programas para a ocupación anual dos socios, "pero non temos recursos suficientes". O capital é recuperable á xubilación, ou parcialmente á marcha da cooperativa; pero non en calquera momento. Neste momento non recibe subvencións. Utiliza un crédito bancario a medio prazo para o financiamento de novos investimentos. Destina recursos á formación e hai interese na formación. A disciplina da organización é aceptada polos traballadores. Ten obxectivos sobre o emprego: "tódolos socios empregados durante tódolos días do ano cantificado nun proxecto".

O título de acceso ó recurso (a Autorización Administrativa) non é satisfactorio, primeiro, porque é sobre unha extensión moito menor cá correspondente ó litoral da parroquia; segundo, porque considera que o título de acceso correcto para o cultivo mariño que exercitan é a Concesión: mellor acceso ó mercado, máis non afecta tanto á desvalorización das areas aportadas ó substrato, máis os inmovilizados inmateriais, máis as posibilidades de diversificación da actividade.

Pareceríalle ben o pagamento do canon de ocupación, e a contía que lles parece sería de 15 pts/m² para a concesión e 5 a 10 pts/m² para a Autorización.

PARTEIII. VALORACIÓN.

12.A. Nota sobre a apreciación da política da Consellería de Pesca no eido do marisqueo na franxa intermareal.

O cuestionario incluía unha serie de cuestións sobre a opinión sobre a política da Consellería de Pesca para a Franxa intermareal, tirada textualmente do

25.- A parroquia de Abanqueiro ten a maior parte do seu litoral en situación de adjudicación por Autorización Administrativa á Confraría de Rianxo e á Confraría de Cabo de Cruz; Rianxo con 400.000 m² e Cabo de Cruz con 2.344.000 m², de tal forma que os de Rianxo e Cabo de Cruz poden ir pescar e extraer ás súas costas, mentres que os naturais de Abanqueiro non. Esta situación é completamente fóra de tradición, disonante cos criterios xerais das Autorizacións en Galicia, e ten a súa orixe nos límites borrosos do ámbito territorial das confrarías nos anos 70 nos que se adjudicaron as autorizacións. Tamén ten que ver coa ausencia de personalidade xurídica das parroquias, que en moitos casos seguen a ser unidades básicas da vida social.

discurso do Director Xeral de Marisqueo e Acuicultura no 1º Congreso de Mariscadores de Galicia²⁶. Foi traducido a 31 ítems e un diagnóstico que presento no Apéndice 1.

A primeira cuestión reférese ó grao de implementación da política enunciada, que se recolle no Cadro 15. No Cadro 16 preséntase unha avaliación desta

CADRO 15. OPINIÓN SOBRE A IMPLEMENTACIÓN DA POLÍTICA DA CONSELLERÍA DE PESCA PARA O MARISQUEO DA FRANXA INTERMAREAL POR PARTE DAS ENTIDADES EMPRESARIAIS-REPRESENTATIVAS, PARA 31 ÍTEMS.					
ENTIDADE	FÍXOSE	NON SE FÍXO	FÍXOSE POUCO	NS/NC	TOTAL ÍTEMS
OPP-38	13	13	4	1	31
AGRUPACIÓN DE MARISCADORAS DE MOAÑA.	16	9	5	1	31
COOPERATIVA RÍA DE AROUSA	8	16	4	3	31
OPP-20	13	12	5	1	31
CARRIL. CONFRARÍA.	6	14	3	8	31
CARRIL. AGRUPACIÓN.	7	12	9	3	31

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97.

CADRO 16. AVALLACIÓN DA POLÍTICA DA CONSELLERÍA DE PESCA PARA O MARISQUEO NA FRANXA INTERMAREAL EN 31 ÍTEMS.										
ENTIDADE	AVALLACIÓN DO QUE SE FÍXO					AVALLACIÓN DA CORRECCIÓN DA ANÁLISE				
	BEN	MAL	REGULAR	NS/NC	TOTAL	BEN	MAL	REGULAR	NS/NC	TOTAL
OPP-38	11	10	9	1	31	30	-	-	1	31
MOAÑA	14	6	7	4	31	26	-	2	5	31
COOP RÍA DE AROUSA	6	19	3	3	31	22	5	-	4	31
OPP-20	14	14	3	-	31	28	2	-	1	31
CARRIL. CONFRARÍA	3	11	3	14	31	12	2	4	13	31
CARRIL. AGRUPACIÓN	3	22	3	3	31	15	8	5	3	31

Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97.

26.- Ernesto PENAS LADO, "Directrices da política marisqueira da Xunta de Galicia", en Varios autores, 1º Congreso Galego de Marisqueo. Ponencias e debates. Santiago, 24 e 25 de outubro de 1991, Xunta de Galicia, 1992; páxs. 11-15.

política en dous aspectos: primeiro, a avaliación da corrección da análise ou formulación das liñas de actuación; segundo, avalíanse as medidas adoptadas e as actuacións realizadas.

Entre as respostas cualitativas destacadas podemos sinalar: para Moaña, as axudas á maquinaria e á tecnoloxía non se fixeron porque "as entidades non as piden"; "as entidades non teñen fondos" (parece, pois, que para o éxito dunha política, cando menos neste aspecto, é necesario antes reclamar das entidades capacidade de xestión e de capitalización); para a Cooperativa Ría de Arousa "os Permex deben establecerse só para as zonas de libre marisqueo", mentres que as entidades adxudicatarias de Autorizacións ou Concesións "deben ser elas quen de decidir a entrada"²⁷. Tampouco está de acordo cos subsidios ás entidades para a vixianza organizada por elas: "deben ser as entidades as que asuman responsabilidades e corran cos gastos, non seren tuteladas e subsidiadas"; "os plans de explotación valorámoslos ben: aflora un recurso; pero tamén mal: son demasiado restrictivos". Para a OPP-20, na expedición de Permex "As normas da Administración son impertinentes"; "para Galicia houbo moi bo labor de formación; pero non tanto para a OPP-20"; tamén considera "negativo que non se fixeran tantas hatcheries como fan falta". Para a Confraría de Carril os plans de explotación "iso está moi mal nalgúns casos: non se cumpren os plans de explotación"; "As Concesións deberíanse dar só sobre zonas improductivas"; "A Lei de Pesca non foi consensuada. Non é moi boa para Carril: o período de concesión é moi breve"; "O Decreto de Regulación dos parques de Carril é insuficiente, bastante mal". Para a Agrupación de Produtores de Cultivo de Carril as opinións son máis complexas e elaboradas, e recollémolas máis sistematicamente máis adiante.

Como se pode ver no Cadro 16, hai moita identificación cos ítems enunciados da política, moita máis ca coa súa realización (non parece haber moito entusiasmo coa realización). Pero, en primeiro lugar, identifícanse moito máis (practicamente ó 100%) as entidades menos organizadas e máis precarias; e esta identificación prodúcese tamén coa avaliación claramente máis favorable da política implementada. En segundo lugar non tódolos ítems teñen a mesma importancia, ademais de que resulta difícil non estar de acordo con moitos dos puntos dun enunciado (por exemplo, regular legalmente, pula-la formación, organiza-la vixianza, control da contaminación, recuperación de zonas improductivas ou transitar cara ó cultivo...). Por iso, parémonos a examinar o contido das discrepancias:

Os 5 ítems nos que a Cooperativa Ría de Arousa está en desacordo coa análise da Consellería son:

27.- É necesario aquí aclarar que para Abanqueiro e mais para a OPP-20 a oposición ós Permex e o reclamo de dereito das entidades para decidir o número de mariscadores sostible débese á oposición á política de exclusión de mariscadoras ("que os recursos sirvan para incluír, non para excluír"), mentres que para Moaña e outras, os Permex son un expediente "discreto" de exclusión.

- 1º A filosofía relativa ó requirimento de Permiso de Explotación para exercer-la actividade acuícola-marisqueira prexudica ás entidades que exercen o marisqueo acuícola, que deben ser elas quen establezan os criterios. Sería admisible a penas para as zonas de libre marisqueo.
- 2º A filosofía relativa á corrección de lagoas legais ten criterios tuteladores do sector, buscando a dependencia da Administración en lugar dun estilo legislativo que favoreza o seu desenvolvemento e autonomía.
- 3º A filosofía da aplicación da normativa é considerada negativa²⁸.
- 4º A filosofía de "establecer de acordo co propio sector o número de mariscadores admisibles por zonas, segundo a súa capacidade productiva" parte de que a capacidade productiva do recurso é un dato. Sen embargo, a potencialidade productiva do recurso é inmensa, e permitiría a actividade productiva de moita máis xente da que hoxe o fai, con pouco que se mellorara a súa produción, organización e cultivo. O énfase na limitación do acceso favorece máis ben a reprodución da xestión precaria.
- 5º Respecto ás liñas de axuda á vixianza polas entidades considérase que cada entidade debe facerse cargo das súas e a Administración da vixianza pública.

Os 2 ítems nos que a OPP-20 está en desacordo coa filosofía da política da Consellería de Pesca son:

1. Respecto dos carnets (normas da Administración pouco pertinentes)
2. Cotización ó ISM: hai escasez de recursos.

Os dous ítems nos que a Confraría de Carril está en desacordo co enunciado da política son:

1. A Lei de Pesca non é moi boa para Carril: o período de concesións é moi breve.

28.- Anotemos que a Cooperativa Ría de Arousa sufriu moitos atropelos, arbitrariedades e comportamentos vengativos por parte da Consellería de Pesca, por outro lado bastante inexplicables, buscando os recovecos máis peregrinos da lexislación. Por outro lado, os artigos máis avanzados da Lei de Pesca e doutras lexislacións aplicables parecen remanecer no esquecemento. Ademais, gran parte da actividade lexislativa ten por resultado impedir o desenvolvemento empresarial das opcións do estilo da Cooperativa Ría de Arousa (lexislación sobre primeira venda, privilexios á organización das Confrarías...). Ademais, a lexislación da Consellería de Pesca está claramente orientada a unha lexislación reguladora de bancos naturais, e case imposibilita o cultivo mariño.

2. O Decreto de regulación administrativa dos parques de Carril é insuficiente e "bastante mal".

Para a Agrupación de Productores de Parques de Cultivo de Carril as diferenzas de análise coa Consellería de Pesca son moi profundas:

1. A limitación do número de mariscadores: "Non. Hai que enfocalo doutra forma: todo o mundo ten dereito de elixi-la súa profesión". A expedición de Permex "Non foi serio. Tan pouco serio como se fixo o proceso de revisión de Carril: un decreto que non fai cumprir nin é capaz de regular: déronlle Permex a persoas que non deben telo. Existen agravios comparativos tremendos. Como non se toma con seriedade nin responsabilidade, non o vexo ben". "A Xunta desprazou o problema, non o regulou, non o erradicou".
2. Na corrección de lagoas legais, "a Consellería de Pesca non coñece o terreno que pisa para poder tomar determinacións que sexan efectivas. Non toma como referencia a experiencia dos afectados nin os respecta. Proba diso é que os bancos naturais que tomou baixo a súa regulación e vixiancia o que fixo foi destruílos: onde antes ían os furtivos e os aproveitaban (os furtivos vivían das zonas menos vixiadas), removían o substrato e agora non: algunhas zonas se converteron en zonas de fango e improductivas, cubertas de algas, esterco, lodo que atafegan o marisco".
3. A aplicación da normativa "intentouse, pero é inviable se non se afronta o problema dende a base".
4. "Establecer de acordo co sector o número de mariscadores admisibles por zonas, segundo a súa capacidade productiva", e resposta é que "iso se autorregularía el só, porque o mariscador se arreglaría sen ter que ser ilegal".
5. A formación "Non se fixo. Mal que non se fixera. Pero antes teríanse que formar os técnicos da Consellería, cousa á que están pouco dispostos". "Carril ten moito que lle aprender a Galicia en como se cultiva". A entidade "solicitou da Consellería de Pesca cursos de formación que non lle concederon".
6. A cotización ó ISM é "un problema difícil. Debería facerse, pero é insuficiente a xubilación para vivir e ten que seguir a traballar..."
7. A regulación das tempadas de extracción polas entidades "Non me gusta. Discrepo. Estou máis de acordo coa política de antes, que sexa a Admi-

- nistración quen o decida: agora hai incidentes, problemas de competencias...”
8. Respecto da evolución ó semicultivo ou cultivo extensivo, “non precisan cultivo, só precisan que se traballe ben”. As mariscadoras a pé “non saben cavar. Estamos dispostos a aprenderlles en Carril”. Non se fixo a limpeza de augas e lodos, nin o removimento do substrato (mesmo se deteriorou este proceso, como consecuencia da eliminación dos furtivos que removían os fondos), a sementeira “non era necesaria. Si os trasladados de onde había exceso de cría ou de densidade” para onde pode medrar mellor. “Fíxose algo nalgúns sitios. Mal que se faga. O Rial era unha zona de fixación natural de ameixa fina excelente”.
 9. A revisión anual do convenio segundo o seu uso “non se fixo. Vería ben que se fixese”.
 10. As hatcheries “Algunha si se fixo, en Arousa. Non funcionou”. “Antes de face-las hatcheries hai que face-los técnicos. Non se sabe face-las hatcheries”; “seméase semente orixinaria de fóra da península”.
 11. A recuperación de zonas improductivas “Carril é o exemplo: sen axudas nin aporte da Consellería”. O plan de recuperación “Non se levou a cabo. Mal que non se fixera”; “Pero este problema os desborda: cando non son capaces de recuperar un banco de fixación natural, dificilmente serán capaces de facer un banco natural novo”.
 12. O cumprimento da normativa “Non se fixo. Deberíase ter feito. Pero unha lei que non se pode cumprir non é unha boa lei nin unha norma que non se pode cumprir é unha boa norma”.
 13. Respecto da erradicación do furtivismo, o tipo de diferenza de punto de vista está en 3 eixos, un, en atacar as causas do furtivismo, como por exemplo “Nos tiñamos presentado un proxecto de preengorde. Alí habían xa liñas como comprar o exceso de biomasa, ou de individuos sostibles alí onde a houbera, para cultivar en Carril” “se en Carril houbera unha alternativa para comprar semente, non habería furtivismo”. Dous, en documentar mellor a misión do servizo de inspección e vixianza: “tal como o fixeron, mal. Non enfocaron o problema pola base antes de exercer unha vixianza sobre unha zona na que non sabían sequera se era bo ou malo”; tres, en canto ás liñas de axuda ás Confrarías para a vixianza “Mal: os vixiantes que contratan as Confrarías non son os adecuados”. Non teñen formación, non saben resolver correctamente as situacións...

14. A rede de control da calidade das augas, tendo tido un compromiso da Consellería para a análise diaria das augas de Carril "Non se fixo, ou a nós nunca se nos pasou un informe".
15. A Lei de Pesca é "unha bestia. É agresiva con Carril e lesiona os intereses dos parquistas de Carril. Debeuse ter consensuado cos parquistas".
16. O Decreto de Regulación Administrativa dos Parques de Carril "Hai un decreto ó que lle damos distintas interpretacións" elaborouse recollendo as aspiracións de Carril, pero ó cambia-la Administración da Consellería de Pesca "moi mal que os que viñeron non asuman as responsabilidades e compromisos dos que se fóron". O Decreto fíxose e parécelles ben, "pero a súa aplicación non é a correcta".

A exposición dunha política non debe ser xulgada só polo pedazo do proxecto que se expresa, senón sobre todo polo que non se expresa ou se oculta ou se omite. No Cadro 17 podemos recoller a "filosofía" que a informa, e este cadro presenta un grao de desacordo con esa concepción moi intenso. Só a Agrupación de Mariscadores de Moaña (que reproduce as condicións dunha paupérrima xestión do recurso) parece estar de acordo con esa concepción das liñas de actuación.

CADRO 17. GRAO DE CONCORDANCIA CO DIAGNÓSTICO DA CONSELLERÍA DE PESCA SOBRE O MARISQUEO-ACUÍCOLA NA FRANXA INTERMAREAL.	
CONSELLERÍA DE PESCA:	"TEMOS UNHA REALIDADE DE PARTIDA: ELEVADO NÚMERO DE MARISCADORES, O QUE FAI IMPENSABLE O IMPLANTAR EN GALICIA MODELOS DE EXPLOTACIÓN CAPITAL-INTENSIVOS QUE SERÁN MOI COMPETITIVOS, PERO QUE DEIXARÍAN A MOITOS FÓRA DA ACTIVIDADE MARISQUEIRA"
OPP-38	SON PARTIDARIO DE INVESTIR PARA AUMENTA-LA PRODUCCIÓN (OS MARISCADORES DEBEN APORTAR CAPITAL, E DÉBENSE BUSCAR OUTRAS FONTES DE ACUMULACIÓN)
MOAÑA	"AÍNDA SOMOS MOITAS PARA O QUE HAI"
COOPERATIVA DE AROUSA	DESACORDO
OPP-20	PRETENDEMOS DEMOSTRAR TODO O CONTRARIO
CARRIL. CONFRARÍA.	NON: HAI MOITAS ZONAS IMPRODUCTIVAS. HABERÍA QUE PERMITIR RECUPERALAS.
CARRIL. AGRUPACIÓN.	"UNHA MULTINACIONAL ADXUDICATARIA... DEIXARÍA Á XENTE FÓRA. OS MARIÑEIRO TEÑEN POUCA FORMACIÓN ACADÉMICA E POUCA CAPACIDADE ORGANIZATIVA: ESTARÍAN EN DESAVANTAXE NAS LICITACIÓNS" "A DIAGNOSE PARÉCEME BEN; ESTÁ PENSANDO EN QUE DEIXARÍAMOS SEN TRABALLO A MOITA XENTE"
Fonte: Cuestionario do estudo "Estructuras de base empresarial para o marisqueo acuícola na franxa intermareal", Federación de Cooperativas Sinerxía, 1996-97.	

12.B. Nota sobre o Plan-10 e o Plan Galicia.

Engadamos aquí unhas liñas sobre o Plan 10 e o Plan Galicia, que consiste nun conxunto de programas e proxectos que teñen por obxectivo a racionalización da xestión dos recursos nas praias. En principio, trataríase, segundo a documentación, de transitar "dende a modalidade individualista e extractiva actual para os métodos de cultivo cooperativos e a programación económica empresarial"; sen embargo, na súa implementación respéctase (e mesmo se defende) o modo básico actual de organización productiva do sector en Confrarías. O conxunto de programas son, máis ou menos (xa que os obxectivos non están claramente establecidos nin cantificados): a) Unha colaboración estratéxica entre as Agrupacións de Mariscadoras e as entidades de investigación pública; b) Un programa de formación dirixido ás mariscadoras; c) uns programas de subvención ó 100% dos custos da semente, equipos e instalacións. A finalidade última é a introducción de prácticas e rotinas de semicultivo, e dende aquí, impulsar o cambio organizativo.

Ata agora ninguén se atreveu a xulga-los resultados do Plan-10 (inicialmente dirixido a 10 praias) nin do Plan Galicia (que estende os programas a tódalas agrupacións de mariscadoras). Tampouco o farei eu. Pero cando menos permítaseme facer algunhas observacións:

1. O cambio na xestión dos recursos (fundado nos plans de explotación) foi recoñecido por Pardellas e Fernández Cortés (1997, páx. 231) como o cambio máis significativo, pero que non realizou o seu potencial "a causa da feble consolidación das estruturas organizativas, que non son aínda capaces de asumir con razoable eficacia o proceso de transformación das vellas confrarías de pescadores en entidades empresariais, competitivas coas do contorno internacional veciño"²⁹
2. Pardellas e Fernández Cortés, no mesmo estudio, non consideran que haxa problemas na produción: "os retos do futuro non implicarán cambios maiores na esfera da produción, onde a xestión de recursos

29.- Os autores atopan a causa desta "non transformación" das confrarías en entidades empresariais na "endémica falta dunha actitude empresarial na maioría dos mariñeiros galegos de baixura" (páx. 231). Non podo concordar con esta hipótese: este estilo de hipótese foi polo demais moi discutida, resolta e rechazada pola metodoloxía científica, ademais de ter sido rechazada tamén pola realidade social sistematicamente. A causa haberá que buscala noutros lugares, e estes lugares non poden ser senón dous: a) que as confrarías non poden ser transformadas en entidades empresariais; e b) que a estrutura social e a política da Administración Pública están a combater sistematicamente tódalas opcións empresariais que aparecen. Con efecto: ¿como, no actual estado das cousas, pode realizar as súas actitudes empresariais unha mariscadora? ¿enfrentándose á Administración (que expende con moi pouca limpeza xurídica os títulos habilitantes), á Confraría-Agrupación (que lle fai sentir o férreo peso da dirixencia)... sen garantías xurídicas e con moi baixa posibilidade de éxito?.

pode ser considerada razoablemente eficaz". Tampouco podó concordar con esta hipótese: habería que lle preguntar ós autores onde é que eles atoparon esa razoable eficacia na xestión productiva dos recursos. Todo este estudio sostén que os retos do futuro, tanto no marisqueo intermareal como no inframareal, son retos de produción acuícola, é dicir: de organización da produción e da reprodución.

3. É certo que hai que "prestar maior atención á consolidación do mercado do marisco" e mais que "isto implica organizacións productivas con nidia actuación empresarial e mais unha maior colaboración entre as dúas principais esferas da actividade, a productiva e maila comercializadora. Este si será o gran reto dos anos vindeiros" (Pardellas e Fernández Cortés, 1997, páx. 232). Pero isto quere unha reorientación profunda da política da Administración e sobre todo das condicións xurídicas de acceso ó recurso e a lexislación sobre venda.
4. A organización do semicultivo e da comercialización quere organizacións empresariais, onde os capitais aportados poidan ser recuperables polos socios, onde os dereitos e garantías xurídicas das empresas e socios sexan claros e ben establecidos, e onde a organización teña primacía sobre os individuos nas decisións, e estes teñan garantías xurídicas, sociais e laborais. Iniciativas do estilo do Plan-10 e do Plan Galicia teñen os seus límites moi próximos se non empezan pola transformación das organizacións (transformacións xurídicas, empresariais, sociais e productivas) antes ca pola orientación. Xa se ten experiencia de abondo sobre a forma na que as Confrarías xestionan axudas, orientacións e alianzas estratéxicas. Por dicilo doutro modo: a moeda, na Confraría, é o voto e o respaldo político. Pero a moeda, na organización da produción, terá que ser a moeda contante e soante: os socios terán que aportar capital e reclamar ingresos das súas organizacións, e non entregar votos (votos ós dirixentes das Agrupacións e votos ás opcións políticas gobernamentais) e esperar, en correspondencia, apoio discrecional e subvencións.

As esperanzas postas en obxectivos e programas a realizar sen cambios xurídico-organizativos foron sistematicamente demasiado frustrantes. Por iso, o Plan-10 e o Plan Galicia terán seguramente uns resultados máis decepcionantes dos que en principio poida parecer, e ten os seus límites postos na pouca capacidade empresarial das confrarías.

12.C. Nota sobre os Permex e a situación xurídica das socias nas Agrupacións de Mariscadoras.

Os criterios dos PERMEX.

Para exercer-lo marisqueo (ou a acuicultura do marisco) é necesario contar, en primeiro lugar, co Permiso de Explotación (Permex), que expide a Consellería de Pesca. Das condicións establecidas na Lei de Pesca de Galicia (Capítulo cuarto; artigos 28 ó 42), quero destacar as que seguen, moi especialmente para o marisqueo "a pé":

- 1.º O Permex é individual e intransferible; non para entidades xurídicas - polo tanto para o seu cadro de persoal en conxunto- excepto para as embarcacións.

Ben creo que debería deixa-la posibilidade de administrar Permex ás persoas xurídicas que organicen a acuicultura do marisco, de forma similar a como se lle administran ás embarcacións, suxeito, naturalmente, a que esa persoa xurídica respecte o principio de porta aberta e outros principios moi consensuados e democráticos, como son: o dereito ó recurso debe ser da poboación da beiramar; a persoa xurídica debe garantir os ingresos axeitados ós seus cadros de persoal (e / ou ós seus colectivos sociais de socios)...

O principio de porta aberta, un principio moi fundamental neste proceso, e tamén moi moderno para a organización do traballo na acuicultura, está xuridicamente moi ben establecido nas cooperativas, que deben observar o seu 1º principio "porta aberta": toda persoa que queira formar parte dunha cooperativa debe, en principio, ser admitida como socio. A cooperativa pode, excepcionalmente, negar a entrada por algunha razón satisfactoria, e o potencial socio pode mesmo recorrer esta decisión negativa da cooperativa perante os tribunais de xustiza.

A administración de Permex a título individual pon a preeminencia da xestión do recurso nos individuos, e non nas organizacións.

- 2.º O Permex é expedido con validez para un ano, renovable ano por ano a pedimento do interesado.

Esta circunstancia causa unha gran inestabilidade, fragilidade e dependencia profesional: fai crer ás mariscadoras que a continuidade da súa "profesión" depende do anovamento, cada ano, do Permex. É dicir: dunha total dependencia da Consellería de Pesca.

Ademais, como os Permex tramítanse e infórmanse a través das Confrarías e das Agrupacións, esta condición anual do Permex sitúa ás mariscadoras nunha dependencia absoluta respecto ós/ás dirixentes das Confrarías / Agrupacións. É dicir: carecen, con respecto a eles, dos máis

mínimos dereitos. Ademais, a iniciativa de anovar debe partir da mariscadora, o que representa unha fonte máis de dependencia.

É moi frecuente o adagio "imos facer todo o que nos diga a nosa presidenta porque se non non nos dá o Permex o ano que vén", representativo dunhas prácticas moi arraizadas. O requirimento de duración anual do Permex é unha fonte moi fundamental de precariedade laboral e profesional, de negación de dereitos e de lexitimación arbitraria dunha estrutura de poder e dependencia: priva na práctica de voz e voto ós membros das agrupacións.

Podemos contrastar esta situación con outra de, por exemplo, ter condición de socio dunha cooperativa de cultivo do marisco: as situacións de baixa da cooperativa están fundadas en causas obxectivas e son recorribles perante os tribunais.

- 3.º O incumprimento das condicións do Permex pode acarretar a suspensión temporal ou a retirada definitiva.

O problema aquí non é tanto a posibilidade de sanción, senón as vías de interpretación do "incumprimento": ¿Cal é o código de incumprimentos, quen o xuíz, quen o defensor, cales os dereitos individuais?.

- 4.º "Únicamente se outorgará o número de permisos de explotación que o aproveitamento racional dos recursos permita".

¿Que se entende por aproveitamento racional? A acuicultura do marisco é máis intensivo en traballo por m² co marisqueo de extracción en banco natural. En "bancos naturais" onde hai, por exemplo, 600 a 1000 mariscadoras ingresando ó ano 150 a 300 mil pesetas, pode haber, con prácticas de acuicultura do marisco, 2000 mariscadoras ingresando 2.500.000 pts/ano. Pero en praias que permiten a utilización de maquinaria, os requirimentos de traballo pódense reducir drásticamente.

Non vexo, polo tanto, demasiados motivos para seguir unha política moi severa de exclusións.

- 5.º Limitarase a complementariedade das explotacións por especies e artes. Isto quere dicir que as formas de alternancia e distribución anual da xornada de traballo na pesca/marisqueo/acuicultura queda entorpecida. Hai, cando menos, un problema: ¿como non alternar cando os ingresos e requirimentos de traballo por unha especie e arte son tan baixos? ¿Como "profesionalizar" a razón de 200.000-300.000 pts/ano?.

É certo que en moitos casos se pode profesionalizar, é dicir, asegurar os ingresos mínimos para unha única especie e arte nunha zona acuícola concreta.

Pero entón o procedemento debe ser o inverso: primeiro, asegurar o ca-

miño e a posibilidade de profesionalizarse; dispois, limitar a accesibilidade de acordo coas posibilidades máximas dos recursos.

- 6.º "O número de Permisos de Explotación que se poden expedir por zonas será limitado, fixarase regulamentariamente e non poderá supera-lo existente no momento de entrada en vigor desta Lei, agás o disposto no artigo 13 b".

O artigo 13 b) di:

"Para os recursos que se encontren en estado de subpesca poderase autoriza-lo incremento autorizado e gradual do esforzo pesqueiro real neles". A limitación do máximo ó do ano 1993 parece arbitrario. Pero os recursos marisqueiros de Galicia, de acordo coas posibilidades da tecnoloxía moderna, están case todos en estado de flagrante subpesca.

En lugar de limitar os Permex e buscar como excepción o sub-cultivo, ben podería dársele a volta á cuestión: esixir dos titulares dos Permex a obtención das potencialidades máximas dos recursos, e de observar o principio de porta aberta suxeito ás limitacións apropiadas.

O mesmo se pode dicir de "Cando a explotación dun banco natural sexa susceptible de mellora significativa": a Administración poderá autoriza-lo aproveitamento exclusivo por entidades colectivas. Pero este é o caso xeral.

- 7.º Os criterios para limitar os Permex serán: que o marisqueo a pé sexa a principal fonte de ingresos dos titulares, ou ben complementaria doutra principal relacionada coa pesca.

¿Pero como se pode pretender que 150.000 ou 300.000 pts ó ano sexan a principal fonte de ingresos dun profesional?

Se se tiveran perspectivas de aumento dos rendementos por persoa, poderíase aceptar esta situación como transitoria ata que se arranxara a situación. Pero dende 1993, data da Lei de Pesca, ata hoxe, pasaron catro anos e non se enxergan expectativas de mellora.

Entón ¿Que se pide para profesionalizar o sector? ¿que 16000 / 10.000 mariscadoras acepten un período indefinido de ingresos baixísimos en tanto non se licencian varios millerios de mariscadores?. E isto, sen garantías de nada á final.

Esta política de "selección de persoal" non garantiza que se seleccionen ós mellores, nin que se vaia aumentar a produción. Polo contrario, máis ben parece destinada á reprodución da marxinalidade, tanto dos colectivos sociais de acuicultores-mariscadores como da actividade acuícola-marisqueira en si.

A mesma política de Plans de Explotación non está a dar, máis ca moi excepcionalmente, os resultados apetecidos.

Os números.

Podemos ver nos cadros 18, 19, 20 e 21 os resultados desta "política de selección" ou "política de exclusión", segundo se lle queira chamar. Pódese ver que, en total, houbo unha exclusión de 6000 PERMEX en catro anos, o que representa en 1995 un 61% dos Permex de 1990. Esta redución é case xeneralizada, coas excepcións de Noia e O Grove, e moi brusca nas zonas "máis organizadas". Sen embargo, estas reducións non se manifestaron sensiblemente nos volumes de produción. De aí o grave risco de que a política de exclusións teña a orientación de acaparamiento do recurso antes ca de racionalizalo.

No Cadro 21 pódese ver unha apreciación da estrutura de idades das mariscadoras a pé (é unha inferencia dende unha mostra aleatoria). O marisqueo a pé está demasiado avellentado, e iso ten moito que ver coa política de Permex, que discrimina á xuventude. A ver como se poden anova-las prácticas acuícolas cunha selección de persoal que discrimina tanto á xuventude.

Cadro 18. Evolución do número de Permex a pé, 1990/91 a 1995.

	1990/1991 (1)		1995 (2)	
	PERMEX		PERMEX	% S/1990 Nº REAL DE MARISCADORES A PE.
COSTA DE LUGO	546		263	48%
COSTA NORTE DE A CORUÑA	765		507	66%
MARES DE A CORUÑA E O FERROL	3.117		1.035	33%
COSTA DA MORTE	898		610	68%
MAR DE NOIA	1.124		1.310	117%
MAR DE AROUSA	5.094		2.473	48%
MAR DE PONTEVEDRA	932		846	91%
MAR DE VIGO	3.879		3.052	79%
TOTAL	16.355		10.096	61%

1.- Fonte: CIPEM. 2.- Fonte: A. CERVIÑO e outros, "La producción de moluscos en la zona intermareal", documento presentado ó Plan 10, en 1996, mimeografiado. Este último ten por información primaria unha enquisa realizada polos autores ás Confrarías.

Cadro 19. Confrarías onde aumentou o número de PERMEX.				
	1990/91	1995 (permex e nº real de mariscadoras)		
NOIA	597	1.045	175%	1.700
O GROVE	716	822	115%	950

Fonte: idem Cadro 1.

Cadro 20. Evolución do número de Permex a pé na OPP-38, Mar de Vigo.						
	89/90 (1)	90/91 (1)	91/92 (1)	1995 (2)		
	permex	permex	permex	permex	% s/89/90	nº real de mariscadoras a pé.
MOAÑA	1.008	1.058	878	605	60%	605
VILABOA	377	371	281	237	63%	237
ARCADE	1.094	1.057	902	497	45%	505
REDONDELA	844	751	707	508	60%	525
TOTAL	3.323	3.237	2.768	1.847	56%	1.872

Fonte: (1).- CIPEM. (2).- CERVIÑO E OUTROS, "La producción de moluscos en la zona intermareal", ponencia presentada á documentación do Plan 10, 1996, Mimeografiado. Esta ponencia utiliza como información primaria unha enquisa dirixida ás Confrarías.

Cadro 21. Estructura de idades das mariscadoras a pé na provincia de Pontevedra.	
menos de 20 anos	3.2%
20 a 29 anos	14,6%
30 a 39 anos	17.5%
40 a 49 anos	27.5%
50 a 59 anos	25.5%
60 a 65 anos	9,5%
máis de 65 anos	2%

Fonte: Xosé Luis Sequeiros (dir.), *A despensa de area*, Xerais, Vigo, 1995

A próxima exclusión.

Nalgunhas Agrupacións estase a formular unha próxima intensificación da exclusión de mariscadoras vía obriga das cotizacións á SS (ISM). Con isto a actividade marisqueira xa non permitirá "levar prá casa" diñeiro a moitas mariscadoras que están a ingresar cantidades órredor de 20.000 ptas/mes, sobre todo se teñen outro acceso ás pensións. De novo, reclámase o pago ó ISM antes de racionalizar a produción do marisco.

A alternativa.

A alternativa a esta política penso que sería asignar as autorizacións / concesións do dominio público intermareal ás entidades colectivas con garantías e compromisos de organizar axeitadamente a acuicultura do marisco e obrigar a estas entidades a observar o principio de porta aberta para todo o colectivo da parroquia ribeirán que xustifique certos criterios admitidos.

Estas entidades terían que respectar tamén os principios de garantía xurídica dos seus socios / cadros de persoal: unha organización como as actuais Agrupacións de Mariscadoras non poden ser democráticas en canto os seus membros están privados de garantías xurídicas e carecen de dereitos. Estes dereitos terían como mínimo que consistir en:

- a) Afianzar os dereitos laboral-profesionais das mariscadoras.
- b) Racionalizar os recursos, de forma que os ingresos das mariscadoras sexan como mínimo os do salario mínimo interprofesional.
- c) Reclamar, entón, a plena legalidade laboral, fiscal e profesional.

13. Identificación dos elementos de insatisfacción dos protagonistas.

13.1. Rendementos: maior autosatisfacción canto menores logros.

A primeira característica que presenta é a relación inversa entre os resultados da organización e a satisfacción que produce nos seus dirixentes: as entidades con máis pobres resultados parecen producir máis autosatisfacción nos seus dirixentes, mentres que os dirixentes das que consiguen rendimentos máis altos teñen máis fontes de insatisfacción e unha insatisfacción máis intensa.

Isto non é inusual e ten unha explicación sociolóxica. Vexamos, por exemplo, que Xosé Durán, ex-xerente da OPP-38, sinalaba que os dirixentes, especialmente os Patróns Maiores das Confrarías, opoñíanse ás actividades de formación profesional das/os mariscadoras/es, a pesar de que estes últimos tiñan moito interese na formación. A oposición destes patróns maiores ¿a que se debe?. Claramente a un tipo de razóns: a formación, a autonomía e a capacitación da "base" ten efectos adversos sobre un estilo de consolidación das "oligar-

quías locais", isto é: se se realizase unha ampla tarefa de formación, as mariscadoras e mariscadores adquirirían: a) riqueza de relacións, o que debilitaría as súas dependencias da "oligarquía local"³⁰; b) integraríanse nun proceso que a "oligarquía local" non domina (a formación é impartida por instancias externas e independentes da "oligarquía local", moitas veces rebasa a capacidade desta). c) As tornaría máis capaces e autónomas para desenvolveren prácticas e fixérense obxectivos, o que non sempre é consonte coa reprodución das estruturas de poder; d) Conduce a cambios, e a nova situación máis ben podería despertar temor a que se puxera de manifesto, alí onde fose certo, a pouca capacidade de dirección das "oligarquías locais", etc.

Podémonos preguntar por que as "oligarquías locais" (p.ex., nalgúns casos, os Cabidos das Confrarías, a "tecnoestrutura/burocracia" de funcionarios...) se adherirían tan tenazmente ás súas posicións de poder. É cuestión de examinar as "pequenas" e "grandes" recompensas que esta posición reporta; pero aquí non afondaremos neste.

Si podemos dicir o seguinte: se as "oligarquías locais", normalmente establecidas nos Cabidos das Confrarías, pero moitas veces fóra, opóñense sistematicamente e con éxito ó desenvolvemento económico-empresarial e social do sector, e se se topan tan autosatisfeitos nas súas posicións de poder e mais co funcionamento das entidades que dirixen... unha condición necesaria para o desenvolvemento do sector é a transformación das "oligarquías locais".

A Cooperativa Ría de Arousa é unha das que máis insatisfaccións se localizaron, precisamente a que consegue moito maior rendemento por metro cadrado entre as entidades colectivas, e entre as de maior rendemento de todas, aínda que rendementos baixos por mariscador-acuicultor (debido ós moi escasos 100 m² por persoa). As fontes de insatisfacción están moi xustificadas: unha superficie en explotación moi pequena, moi inferior á que lle corresponde á parroquia; o impedimento legal ó desenvolvemento comercial, e o permanente acoso das confrarías limítrofes e da Administración Pública, ademais das insatisfaccións provenientes das limitacións tecnolóxicas, das limitacións provenientes do tecido empresarial da contorna, da obtención de entrantes...

A Agrupación de Produtores de cultivo de Carril tamén presenta moitas insatisfaccións e moi intensas. Está visto en pormenor en que consisten esas insatisfaccións, pero podemos dicir con carácter xeral que as razóns do malestar destas dúas últimas entidades ten dúas causas destacadas: unha, que toda a lexislación marisqueira é unha lexislación establecida para a explotación en banco natural e tremendamente restrictiva para o cultivo marisqueiro-acuícola, ata o punto de situar ó cultivo en situacións de semi-ilegalidade. A segunda é a práctica administrativa de actuación demasiado parcial a favor das Confrarías,

30.- Véxase a penetrante análise de Xosé GUNDÍN GARCÍA, "Prólogo para unha vontade de desenvolvemento rural", *Cooperativismo e Economía Social*, nº 3, xaneiro-xullo (1991), páxs. 97-104.

a pesar de que a xestión das Confrarías está a ser bastante pobre, mesmo contraproducente, e son vistas -con fundamento- como o principal obstáculo ó cultivo acuícola-marisqueiro das Rías.

As OPP ocupan un lugar intermedio na satisfacción: naceron como entidades superadoras da "organización en Confraría", pero tiveron que adaptarse a esas estruturas por razóns tanto de realidade social como de condicións xurídicas. As insatisfaccións fundamentais proveñen de aspectos legislativos -lexislación sobre primeira venda, accións administrativas sobre autorización / concesión, requirimentos para os Permex-; de aspectos organizativos -as dúas OPPs teñen base xurídica de Asociación Profesional, o que presenta fortes limitacións para capitalizar, para o funcionamento organizativo (capacidade de actuación da xerencia, espacio de autonomía e lexitimación do seu poder...) e por fin a insatisfacción proveniente das dificultades para organizar, sexa o semicultivo, sexa o cultivo en réxime de acuicultura.

13.2. Autorizacións, Concesións e Libre Marisqueo.

O estado xurídico das autorizacións e das concesións, así coma o das zonas de libre marisqueo é moi caótico, unha fonte recorrente de violencia³¹, unha das principais causas do estado lamentable da explotación dos recursos e das dificultades para o desenvolvemento acuícola comercial.

13.2.1. Os titulares das autorizacións non sempre son quen as explotan (o titular case sempre é unha Confraría, pero explótaos unha OPP; ou é titular un ente sen personalidade xurídica, como unha agrupación de mariscadores, que é unha sección da Confraría ou é titular unha Confraría, pero explótaos unha Agrupación, que é sección dunha Confraría...).

Parecería que isto carece de importancia, pero... ¿como se vai aportar capital a unha entidade sen personalidade xurídica (como unha sección dunha Confraría ou unha división local dunha OPP)? ¿Cómo reclamar dende ela as condicións que se estimen como axeitadas para as súas capacidades e obxectivos? ¿Como tomar unha decisión que entre en conflito co titular xurídico da Autorización?. Por exemplo: unha OPP que teña diferencias sobre un punto cunha Confraría non lle quedará máis remedio ca aceptar a imposición da Confraría, xa que esta é a titular xurídica. Aceptemos que na realidade social as cousas preséntanse doutro modo, pero a realidade xurídica contribúe ó caos moito ó establecer como titular da Autorización unha entidade que moitas veces é diferente da entidade que a explota, moitas veces non ten personalidade xurídica (a

31.- "O máis evidente, acaso o máis delicado, reférese á definición, á posta en práctica e á administración dun marco de xestión adaptado a diferentes tipos de recursos biolóxicos do mar para velar pola preservación da integridade biolóxica das especies"... "Un sistema de xestión, en calquera parte onde estea estreitamente asociado a un plan integrado de xestión de pesquerías, pode contribuir a reduci-las causas eventuais de conflitos entre os diferentes grupos de pescadores, definindo claramente..." OCDE, *Gestión de zonas costeras. Políticas integradas*, Madrid, 1995.

agrupación sectorial), e debe someterse a requirimentos doutra (a Confraría) de encadre moito máis amplo, e outras veces, ó contrario, é a Confraría a titular, de composición moito máis ampla có colectivo que realmente exerce a explotación do recurso.

13.2.2. As máis das veces as Autorizacións Administrativas son unha dada extensión en m² que non ten unha localización xeográfica ou topográfica concreta: non consta que estean situados nin na franxa intermareal nin en zona inframareal. Consta que están dentro dos límites dunha delimitación xeográfica da Confraría, pero en ningún sitio concreto. ¿Como saber cantos e cales m² de Autorización corresponden á franxa intermareal?. Por exemplo: A Confraría da Illa de Arousa é titular de 1.495.000 m² de Autorización; só a franxa intermareal que lle corresponde anda polos 2.619.800 m²; ¿Onde situamos esa autorización? ¿que parte na franxa intermareal e onde?. ¿Enténdese, por consecuencia, que o resto é zona de libre marisqueo?. Os planos que consta ás veces que se unen ó expediente da Autorización nunca foron localizados se é que algunha vez existiron. Fíxose dispois un re-arrañamento "entre partes" de validez administrativa limitada.

Na práctica prodúcese sen embargo unha apropiación de todo o recurso como propio, cando xuridicamente non é así; e defendido mediante a violencia directa e organizada, cando esta pode ser ata entendida como unha práctica delictiva.

13.2.3. Sobre a fórmula de acceso máis axeitada -a Autorización ou a Concesión- hai diferencias de punto de vista. En Moaña topábase satisfactoria a Autorización, porque así se aforraban os pagamentos (de todas formas sobre a autorización pódese igualmente establecer un canon de ocupación, e tanto a Lei de Pesca como os propios decretos de Autorización Administrativa así o establecen). Na realidade a Autorización é alí satisfactoria porque a praia de Moaña está explotada en réxime de banco natural, case totalmente por recrutamento natural, e non se ten perspectiva de evolucionar ó cultivo nin tampouco se ten a perspectiva de superar comercialmente o estadio de primeira venda en lonxa.

Sen embargo as entidades que cultivan ou teñen en perspectiva cultivar topan a Autorización máis inaxeitada: a autorización desvaloriza inmediatamente os capitais aportados, é en precario e -unha condición hoxe adicional, que será tratada separadamente- obriga á primeira venda en subhasta (impide, por consecuencia, o desenvolvemento comercial).

Entendo que a forma correcta de acceso ó recurso para o cultivo marisqueiro-acuícola é o de Concesión Administrativa³². Así é recoñecido na lexislación,

32.- Vid Jacobo IZQUIERDO ALONSO, "Aspectos competenciais e fórmula axeitada dos títulos habilitantes para a explotación acuícola-marisqueira na franxa intermareal". Estudio sen publicar feito para a Federación de Cooperativas Sinerxia.

basicamente, que a Autorización correspóndese ó dereito privativo en precario para a explotación dun banco natural³³, mesmo en réxime de semicultivo mariño³⁴; e a Concesión Administrativa correspóndese á actividade de acuicultura ou cultivos mariños³⁵.

Se se pretende a transición dende o marisqueo³⁶ hoxe dominante para a acuicultura hoxe tecnicamente posible, é unha necesidade o progresivo axeitamento das condicións xurídicas do dominio do recurso.

É explicable, por consecuencia, que unha das fontes de insatisfacción das entidades que se formulan o cultivo mariño sexa o título habilitante para a xestión do recurso.

13.3. *A obriga de primeira venda en lonxa.*

A obriga para os produtores -excepto os que acceden ó recurso en réxime de Concesión Administrativa- de faceren a primeira venda en Lonxa e remataren a súa relación co produto nesta 1.ª venda é sentido como unha terrorífica discriminación, e mesmo como unha arbitrariedade xurídica³⁷. Para as entidades que teñen menos aspiracións e desenvolvemento empresarial, sen embargo, esta obriga é para elas unha táboa de salvación. Pero isto xa foi tratado en pormenor máis atrás.

33.- O *banco natural* é definido na Lei Galega de Pesca como "lugar ou zona xeográfica onde de forma natural e espontánea se concentran especialmente unha ou varias poboacións, podendo esta-los seus individuos en calquera das súas fases de desenvolvemento, e que poidan ser susceptibles de explotación". Disposición Adicional primeira, 10.

34.- O *semicultivo mariño* é definido na Lei Galega de Pesca como "a actividade exercida sobre un banco natural, ou unha parte deste, que por medios técnicos e científicos logra aumenta-la súa produción con relación ó que sería esta no citado banco natural baixo a regulación máis eficiente deste, en condicións naturais". Disposición adicional primeira, 12.

35.- A *acuicultura ou cultivos mariños* é definida na Lei Galega de Pesca como "a actividade que, levada a cabo por medios técnicos e científicos, se realiza para obter e desenvolver especies mariñas nas súas diversas fases de reprodución, desova, crecemento, preengorde e engorde". Disposición adicional primeira, 13.

36.- O *marisqueo* é definido na Lei Galega de Pesca como "modalidade específica de pesca, consistente na actividade extractiva dirixida á captura de animais invertebrados mariños susceptibles de comercialización para o consumo". Disposición adicional primeira, 7.

37.- "A integración vertical (das organizacións de venda) foi sempre un factor crucial na modernización da industria pesqueira e, aínda que a comercialización do peixe se liberalizou, a influencia das grandes organizacións de venda segue a ser considerable. O feito de que estas organizacións sexan propiedade local propiciou que a información sobre o mercado e as estratexias de modernización teñen tido case sempre en conta consideracións rexionais. Con iso, afortoulouse a situación de poder dos pobos" páx. 84. "As habilidades dos pobos pesqueiros islandeses tenderon a buscar solucións (...) as organizacións de venda vertical de titularidade local actuaron como un elemento fundamental ó respecto, ó igual có talante emprendedor local; a solución a tódolos problemas consiste en *sáiren en de por si da mala situación*" páx. 88. Oru D. JÓNSSON, "La reconversión de zonas pesqueras en Islandia", en COMISIÓN EUROPEA, *La reconversión de las zonas dependientes de la pesca: objetivos, experiencias, perspectivas*, Luxemburgo, 1996.

13.4. *O funcionamento organizativo.*

O funcionamento organizativo das OPP tamén conteñen elementos de insatisfacción. Cando se detrae a porcentaxe na lonxa e a lonxa a xestión a OPP non hai un tipo de problema relativo ós pagamentos; pero cando a lonxa non a xestión a OPP con frecuencia a entidade local releaba a entrega do diñeiro, sinalando unha limitación potencial moi forte. Tamén a falla de apoio á xerencia. Non estou en condicións de profundizar nesta liña, pero permítome sinalar o interese que podería ter unha análise da cultura organizativa das OPP concretas. Estes estudos, cando son realizados por profesionais, adoitan descubrir moitos rasgos organizativos que non se lle revelan ós participantes da organización.

Outro aspecto revelado como insatisfactorio polos dirixentes é a incapacidade de acumular das entidades, sexan as do tipo "representativo" como as do tipo "Asociación Profesional", ata o punto de que se reconece a necesidade de cambiar a forma xurídica co fin de permitir e facer interesantes para os socios as aportacións de capital. Isto tamén foi tratado noutro lugar.

En calquera dos casos, as entidades representativas tamén poden propiciar a creación de sociedades que acometan certos procesos e que non presentan as mesmas limitacións, é dicir, a organización da produción e a representatividade son tarefas diferentes que non teñen por que ser desenvolvidas pola mesma entidade.

13.5. *Os Permisos de Explotación (Permex).*

A forma e criterios para a expedición dos Permisos de Explotación son unha fonte de insatisfacción na OPP-20, na Coop. Ría de Arousa e na Asociación de Parquistas, pero non nas outras entidades. Considérase que acaso os Permex estarían xustificadas para as zonas de libre marisqueo, pero para as zonas outorgadas en réxime de Autorización deben ser as propias entidades as que determinen a política de acceso. Este punto, sen embargo, é moi espiñento.

Tería unha solución luminosa, dende un punto de vista social, se a capacidade de decidir o número de mariscadores estivese xestionada como un expediente "que serve para incluír, non para excluír". Pero moito nos tememos que nos máis dos casos o exercicio da capacidade de regulación do persoal / socios polas entidades se executaría en sentido restrictivo e excluidor. Por iso, a facultade de decidir a "base social" da entidade debería estar condicionada no título de acceso (na Concesión / Autorización) de forma que se recolleran cláusulas de interese público, porta aberta clara e limpeza nos procedementos de entrada / saída de socios / traballadores.

13.6. *Subvencións á vixianza privada polas entidades interesadas.*

A Cooperativa Ría de Arousa manifestouse insatisfeita coas liñas de axudas á vixianza (subvencións ás entidades para manteren vixiantes). Considera que cada entidade debe correr cos custos da organización do recurso. A razón desa

oposición a esas liñas de axuda consistirían en que afortalaban a apropiación do recurso por unhas entidades que se preocupaban bastante pouco por aproveitalos, pero son celosas acaparadoras deles. Neste sentido, esas subvencións non só cargan sobre os presupostos públicos gastos particulares, senón que merma a capacidade de financiamento á vixianza pública, afortalan o dominio do recurso por entidades que o despilfarran, colaboran á reprodución da mala xestión e cooperan á formación de corpos privados de seguranza.

Na Agrupación de Cultivadores de Parques de Cultivo de Carril tamén se opoñen ás subvencións e ata ás facultades de vixianza polas entidades. A razón aquí é que os vixiantes contratados non reúnen as cualidades e capacitación profesional para a tarefa que se lle encomenda.

As outras entidades están moi a gusto coas liñas de financiamento á vixianza.

13.7. *O cobro do canon de ocupación.*

O non cobro do canon de ocupación é outro motivo de insatisfacción para a Cooperativa Ría de Arousa, principalmente porque ve nel a posibilidade de que as superficies moi infraexplotadas sexan, ou ben mellor explotadas, ou ben se desinteresen dunha batalla pola posesión do recurso aquelas entidades que teñan que pagar algo por ela cando non lle tiran proveito. Tamén porque o pagamento do canon sitúa en condicións máis próximas a un contrato as relacións da entidade coa Administración (se ben a ocupación do dominio público nunca reviste as condicións xurídicas de contrato).

Sequeiros (dir., 1995, páx. 77) sinala que "segundo datos que obran no noso poder, máis dun 60% dos mariscadores verían de bo grao a instauración dun canon".

13.8. *Limitacións para a obtención de semente e outros requirimentos.*

Unha fonte de insatisfaccións moi clara é as limitacións para a obtención de entrantes: a escasez de semente de ameixa fina foi sinalado como o principal factor limitante para o aumento do rendemento por metro cadrado, e mesmo é unha causa poderosa para o furtivismo e a economía mergullada³⁸. A obtención de area é tamén dificultosa. As insatisfaccións coa calidade da auga foron identificadas máis intensamente en Carril (especialmente coas do río Ulla) e de maneira máis xeral en Moaña. En todas as entidades había algún tipo de insatisfacción con respecto á calidade das augas e o control da contaminación, aínda que eran menos as que tomaron algunha iniciativa ó respecto.

38.- Con efecto: as necesidades de semente son causa de búsqueda furtiva en bancos naturais; de obtención ilegal de semente e polo tanto de ilegalidade en prácticas subseguintes de cultivo.

Conclusiones: recomendacións para o deseño de base empresarial, organizativo e de estruturas productivas.

A primeira nota a destacar é o relativo ós rendementos tremendamente baixos por m² da explotación tradicional do marisqueo, mesmo considerando que as entidades foron seleccionadas máis ben porque conseguían resultados máis altos ou estaban mellor organizadas.

A segunda nota a destacar é que a filosofía de que "hai demasiados mariscadores en Galicia" non parece moi atinada. Sobre todo tal e como foi presentada a exposición dun dos ítems pola D.X. de Marisqueo no 1º Congreso de Marisqueo en 1991, a saber, "temos unha realidade de partida caracterizada por un elevado número de mariscadores, o que fai impensable o implantar en Galicia modelos de explotación capital-intensivos que serán moi competitivos pero que deixarían a moitos fóra da actividade marisqueira".

As perspectivas para o marisqueo intermareal, se se fixera capaz de conectar coa tecnoloxía moderna e cos requirimentos de capital que precisa, serían que tódolos mariscadores hoxe en activo poderían vivir cuns ingresos medios ben superiores ás rendas medias e con magníficas perspectivas, onde hoxe teñen uns ingresos moi baixos e unhas miras limitadas.

O problema está máis ben na resolución de 3 problemas:

a) A capacidade organizativa para realizar as formas de cultivo e procesos de produción acordes coa tecnoloxía moderna, incluíndo as garantías xurídicas de acceso á propiedade e de pleno exercicio dos dereitos socio-laborais e comerciais

b) As formas organizativas de base empresarial polas que opta; e

c) A capacidade para atraer capitais e equipos técnico-profesionais que permitan a realización da actividade de cultivo intermareal en condicións acordes coa tecnoloxía moderna.

Quen máis teñen que dicir respecto da resolución destes tres problemas son os colectivos sociais implicados, moi especialmente das entidades organizadas. Pero entendemos que hai 3 aspectos de interese especial a ter presente:

Primeiramente, as recomendacións que poidan provir das reflexións sobre o comportamento e os resultados das entidades en presenza.

Despois, as estratexias individuais fronte ás opcións organizativas. As perspectivas que están a abrir os cultivos mariños terán que abrir o campo das estratexias de apropiación, dominio, control e posicionamento respecto do recurso; moi especialmente dos actores máis relevantes, que se veñen sumar ás estratexias relativas ás relacións e posición social. Isto pode explicar que non

sempre -por desgracia, demasiadas veces- os intereses dos actores con capacidade de acción non coincidan co aumento da produción, coas súas esixencias de complexidade organizativa, primacía da técnica e acaso variación de pautas comportamentais, que acaso debiliten os actuais controles persoais dos procesos. E esta disonancia entre intereses dos dirixentes e intereses do colectivo -actual e potencial- non se corresponde, no outro plato da balanza, coas prácticas e esixencias democráticas e de retroalimentación organizativa que restableza a coincidencia de intereses entre os dirixentes e os colectivos sociais implicados.

Por fin, as formas organizativas polas que se opte. Para desenvolver un proceso de capitalización, organización do cultivo e proxección comercial son necesarias formas de base empresarial. Se non se fai así, a opción organizativa logo se converterá nun obstáculo -digamos que é hoxe o principal obstáculo-. Estas empresas van ter que combinar a capacidade económico-empresarial coa base social dos mariscadores.

Das inferencias que se poden facer dos casos estudados, podemos tira-las recomendacións:

- 1.º O caso de Carril é moi representativo dos límites de formas individuais / individualistas de produción: dificultades pertinaces para estratexias conxuntas e de cooperación; de erguer redes comerciais e marcas; de xestionaren axeitadamente necesidades como a produción ou mesmo a adquisición de semente e cultivo acorde coa tecnoloxía moderna; e mesmo de acadar rendementos altos.

Mesmo as dificultades para o logro de prezos mínimos e organización da 1.ª venda poñen de manifesto os perigos de opcións individuais / individualistas.

Pero tamén estas características de concesión e a título individual, por tanto de maior dominio da "propiedade útil" son máis capaces de atraeren capitais privados -cando menos, o capital familiar- e realizaren labores axeitados do substrato.

Ademais, como o parque concedido a título individual non ten que someterse ás decisións dun colectivo incompetente ou pouco entusiasta cos labores de cultivo, a decisión individual pode xestionar o parque sen tantos condicionantes. Sen embargo, en xeral, o fará peor se o colectivo social é competente e ben organizado e capitalizado.

- 2.º A opción cooperativa, concebida como unha unidade organizativa con división de tarefas presenta moi boas perspectivas como vía capaz de organizar o marisqueo sobre bases empresariais.

A Cooperativa de Abanqueiro consigue resultados satisfactorios, tanto en capacidade de produción e tecnolóxica como en organización social.

En realidade pode presentarse como o tipo de sociedade onde todos se mirasen coma nun espello.

Pero hai que ter presente que se trata de unha soa experiencia estudada, polo que habería que prestar atención tamén ás súas condicións particulares.

3 tipos de características danse xuntas na cooperativa da Abanqueiro: a súa pequena dimensión (medida polo tamaño da autorización; non tanto en nº de socios); as súas características históricas especiais e os seus dirixentes.

A pequena dimensión da Autorización Administrativa (32.000 m² en total ampliados ós 77.000 que xestiona; 8000 m² correspondentes á franxa intermareal), que é o atranco máis importante para o pleno logro da súa misión presenta tamén a reflexión sobre cal é a dimensión axeitada dunha unidade de produción intermareal. Naturalmente, isto dependerá de moitas circunstancias, pero probablemente deberíamos ir a unidades non moi grandes, o suficientemente grandes para permitir a utilización de maquinaria e o aproveitamento de equipos técnicos, pero non tan grande que dificultara ou inviabilizara a organización da produción ou fixera pouco funcional a circulación de información, a comunicación e a toma de acordos ben discutidos; a capitalización por m² ou establecera moito distanciamento entre os dirixentes e os mariscadores. Digamos que as grandes OPP foron quen de concentraren relativamente a oferta; moito menos de capitalizaren, organizaren a produción, o cultivo e a organización do traballo. Acaso praias entre 100 e 600 mil metros cadrados con 50 a 600 mariscadoras poidan ser prósperas empresas productivas - cultivadoras que, con alianzas estratéxicas para a comercialización conxunta e con tenencia do recurso en réxime de concesión, sexan quen de obter cotas de rendemento próximas ós máximos aceptables.

- 3.º O que máis chama a atención é o nivel baixísimo de produción respecto da potencial, moi especialmente para o réxime de tenencia onde o titular da autorización - concesión é unha Confraría, Agrupación, etc. (formas de base non-empresarial). Como este é o caso aplastantemente maioritario, é o que merece máis atención, sobre todo cando sobre moitas destas praias hai e houbo colectivos interesados en explotalas en moi mellores condicións técnicas. O deseño de estruturas de base empresarial terá que ir acompañado de formas de incentivación que poden perfectamente ser apoiadas polo sector. Unha colección de incentivos pode ser do seguinte estilo:
 - A. A Administración formúlalle a cada Cooperativa / Agrupación / Confraría / OPP (a cada entidade potencialmente concesionaria) un rendimento mínimo asumible por baixo do cal se lle rescatará a autorización / concesión.

Este rendemento pode ser cifrado, moi conservadoramente, en 2000 pts/m² para o ano 1999 para a media. Haberá que establecer medicións de rendemento potencial por cada zona para establecer estas contías.

A adaptación a ese rendemento mínimo obrigaríase nun prazo curto de tempo, p. ex. 3 anos.

Quen non fose capaz de conseguir ó prazo fixado o rendemento mínimo establecido como obxectivo, lle sería rescatada a Autorización ou Concesión.

- B. O establecemento e cobro efectivo dun canon por ocupación do dominio público. Este canon pódese introducir dunha forma progresiva, atendendo a certos obxectivos, por exemplo en dúas fases:

B.1. Nunha primeira fase (primeiros dous anos), un canon baixo, p.ex. 5 a 15 pts/m², fixándose o obxectivo de rescatar a autorización / concesión que se mantén improductiva polo seu titular. Desta forma, ninguén tería interese en manter autorizacións ás que non lle tira proveito.

As autorizacións e concesións así rescatadas poderían ter, segundo as súas posibilidades, usos non productivos, ou de marisqueo libre, ou estaren dispoñibles para entidades constituídas para a súa posta en cultivo, por medio de mecanismos de autorización / concesión sometidos a procesos xuridicamente limpos de adxudicación.

B.2. Nunha segunda fase, o canon debería responder a un criterio económico axeitado. O prezo axeitado do canon poderíase establecer, por exemplo, como a renda diferencial, entendida esta, nunha primeira aproximación, como as diferencias de rendibilidade, utilizando as mellores técnicas, entre as peores superficies (canon cero) e cada unha das restantes superficies.

Nunha aproximación máis precisa, o equivalente á diferenza entre o rendemento do cultivo por m² e os custos de extracción por metro cadrado, incluíndo nos custos os salarios e tódalas cargas. Non se esconde que este cálculo ten varias complicacións que non é aquí o caso resolver.

Este tipo de acción por parte da Administración podería ser apoiada polo sector, xa que se ben por un lado a Administración se manifesta esixente, polo outro ofrece pingües perspectivas, incentivos, estímulos e plenas garantías. ¿Por que razón unha entidade se ía opoñer a aumentalo seu rendemento? e ¿non é un deber coaccionar suavemente a que sexan acadados uns obxectivos desexables que só a inercia e a incuria poden adiar?.

- C. A entidade que viñera mostrando unha capacidade axeitada de xestión durante un período prolongado debería poder acceder á xestión do re-

curso en réxime de concesión, sempre suxeita a uns parámetros de rendemento por baixo dos que se rescataría a concesión ós adxudicatarios ineficientes.

D Dirase que toda vez que os "títulos habilitantes" terán que ser adxudicados case sempre ó colectivo da parroquia³⁹, non hai moitas posibilidades de ter novos licitadores para unha nova adxudicación. Pero si que habería moitas posibilidades: *En primeiro lugar* habería unha presión razoable a que os dirixentes atinxiran certos obxectivos, e polo tanto, ó anovamento dos cadros directivos; *en segundo lugar* poderían constituírse novas entidades a partir de fraccións ou integracións de colectivos; *en terceiro lugar* facilitaría a formación de novas entidades xurídicas de base organizativo-empresarial, que terían a fortiori que adecuarse ós novos requirimentos. Pero os pormenores deste proceso escapan ó estado actual da cuestión.

Foi exposta, como conclusión, unha colección de medidas relativas á reestructuración das organizacións do sector, por un lado, e outra colección de medidas relativas á limpeza xurídico-política da Administración Pública, polo outro. Entendo que estas medidas son suficientes para un desenvolvemento fabuloso da riqueza marisqueira na zona intermareal, que é onde máis aspectos de tecnoloxía están resoltos. Pero o marisqueo inframareal ten probablemente posibilidades aínda maiores de despegue se se cultiva de forma acorde coa tecnoloxía ó dispor, e tamén poderemos empezar a ter na vista as inmensas posibilidades para os mares galegos convertérense en zonas de cultivo acuícola.

Sen embargo, a lexislación pesqueira galega está dirixida moito máis á xestión en réxime de banco natural, e practicamente sitúa próxima á semiilegalidade o cultivo acuícola en demasiados procesos. Esa transformación dende a extracción á acuicultura haberá que abordala, e parece que haberá que empezar decididamente alí onde está máis resolta: na franxa intermareal.

Bibliografía.

- CERVIÑO, DE COO E OUTROS, "La producción de moluscos en la zona intermareal", ponencia presentada á documentación do Plan 10, 1996, mimeografiado.
- CIPEM, *Resultados da campaña marisqueira* anuarios dos anos 1985 ó 1994, Xunta de Galicia, Santiago de Compostela.
- COMISIÓN EUROPEA, *La reconversión de las zonas dependientes de la pesca: objetivos, experiencias, perspectivas*, Luxemburgo, 1996.

39.- "O recoñecemento activo dos dereitos das persoas autóctonas na xestión dos recursos naturais", como recomenda o estudio da OCDE, *Gestión de zonas costeras. Política integrada*, Madrid, 1995, páx, 151, sería, por suposto, un principio xurídico fundamental.

CONCELLO DE CANGAS

A CONCELLERÍA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL E TURISMO
DO CONCELLO DE CANGAS

SAÚDA

O Movemento Cooperativista Galego e agradece o rigoroso traballo de análise e difusión dos modelos empresariais que afondan na democratización do proceso productivo.

*"Por certo ningún lles dice
que son os heroes de agora
maiores que Alexandre Magno
nunha batalla perfecta..."*

José Afonso